

Taxa postala
 plátte in num.
 No. 224713/929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 Cluj, Str.
 Baron L. Pop

10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
 földre: Havonta 2, negyedévre 6,
 félre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
 detések díjszabás szerint. Az „UJ
 KELET” a transilvaniai és banati
 zsidóság egyetlen politikai napilap-
 ja. Cikkeink utányomását csak a
 forrás megjelölésével engedjük meg.

Bérméltetlen leveleket nem fogadunk el.
 — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: HÁZSZEKI ERNŐ, Strada Cobalcescu 52.

Vasárnap, 1937. szeptember 26.

5698. ÉV. TISRI 21. XX. ÉVF. 216. SZAM.

Hitler és Mussolini meg- kezdték tanácskozásaikat

A müncheni pályaudvaron Hitler és vezérkara fogadta a Ducet
Mégis létrejön az olasz-német katonai szövetség

München, szeptember 25. (Rador.) Mussolini szombaton délelőtt 10.10 órakor a müncheni állomásra érkezett, ahol Hitler és a nemzeti szocialista párt összes vezető ségi emberei fogadták. A különvonat 9.32 órakor lépte át a határt Kiefersfeldennel, ahol Rudolf Hess üdvözölte a Ducet. Az összes német lapok rendkívül meleg hangon üdvözlik Mussolinit.

Mussolini különvonata, amely Münchenbe vitte a Duce hajnali négy óra 30 perckor érkezett Firenzébe. A Duce drótnélküli táviró segítségével állandó összeköttetést tart fenn Rómával. Mussolini különvonata valóságos kerekén gördülő kormányzó palota.

A kora reggeli órákban Mussolini Ausztriába érkezett. A Brenner-határnál a Ducet az osztrák hatóságok képviselői üdvözölték. Innsbruckban Skubl államtitkár fogadta a kormány nevében.

Mussolini a Barna Házban
 München, szeptember 25. A deszóné után délután négy órakor Mussolini és Hitler a Király térre mentek és fogadták a nemzeti szocialista párt különböző egy ségeinek felvonulását.

Délután öt órakor Mussolini koszorút helyezett el a tizenhat nemzeti szocialista bírjára, akik 1923-ban a hitlerista-puccs alkalmával estek el. Ezután megátogatatta a Barna Házat, majd a vezetői palotába ment és résztvett a Hitler által tiszteletrendezett uszonán.

Mussolini látogatása alkalmából a berlini német postai igazgatóság külön hivatalt állított fel, amely a látogatás alatt érkező és elküldött leveleket egy kampószereszet és a saciát illusztráló bélyegzővel látja el.

Ujabb müncheni jelentés szerint az uszonna után Hitler és Mussolini megkezdték tanácskozásaikat a vezetői palotában egyik külön termében.

A világ minden részéből többszáz újságró érkezett Münchenbe.

Mussolini németországi útjának visszahívja a világsajtóban

Az összes politikai kérdéseken messze felül emelkedik a berlini találkozó eseménye — írja az angol sajtó — és ennek megfelelőleg a világ figyelmé a közeli napokban a Harmadik Birodalom felé irányul. Az olasz és német sajtó ugyan mindent elkövet arra nézve, hogy a megbeszélések szenzációit csökkentse és a várakozást elviselhetőbbé tegye, de a nemzetközi diplomácia tisztában van a Hitler—Mussolini találkozóval, mely nem fog elmulni meglepetések nélkül — jóslják a francia lapok is.

Az olasz lapok közül a Giornale d'Italia a fentiekkel kapcsolatban hangoztatja, hogy a Mussolini féle ut Rómában is sok találgatásra adott okot, nem csoda, hogy fokozottabb mértékben a külföldön is, de csak azok előtt, akik Róma és Berlin viszonyát még nem ismerik, vagy nem akarják ismerni. Azt is mondják, hogy ezt a találkozást egy közep európai konferencia fogja követni, ez azonban egészen valószínűtlenül hangzik, mert bár a két állam minden közeledési kísérletét megvizsgál

és üdvözöl, szükségtelennek tartja a kezdeményező lépéseket. A római jegyzőkönyvek és az olasz—német megegyezés közismerten felszólított mindenkit a csatlakozásra. A feltételek ismeretese, semmi értelme sem volna ezeken a világos pontokon változtatni. A két állam viszonya is olyan természetű, hogy minden további, ugynevezett elmélyítés és még szorosabbá tétel felesleges.

Szenzációkat várni tehát neveléses.
 A Stampa úgy véli, hogy már most megjósolható, hogy

Münchenben nem irnak alá semmine-mű katonai szövetségi okmányt és nem szólnak különösebb politikai tervet.

A Hitler—Mussolini-féle bizalmas megbeszéléseket nem követik írásbeli leszögezések, de valószínűleg hivatalos jelentések sem. Mindenről nyíltan be fog számolni a két államférfi a Stadionban. A Stefani irda szerint a tárgyalások 5, esetleg 6 pont körül fognak forogni és pedig:

1. A bolsevizmus elleni védekezés.
2. A spanyol helyzettel kapcsolatos nyugateurópai problémák.
3. A Népszövetséggel szemben elfoglalandó álláspont.
4. A közep európai, azaz Duna-medence probléma.
5. A német-olasz gazdasági együttműködés.
6. A Vatikán és Németország viszonya.

Tíz nemzeti szocialista áldozat van egy müncheni autóbombakatasztrófnának.

Ujabb müncheni jelentés szerint Mussoliné Károly herceg palotájába vezették,

ahol félórát pihent, majd felkereste Hitler, akivel háromnegyedórán át tárgyalt. Azután a Duce a Barna Házban tett látogatást. Az odavezető utvonalon hatalmas tömeg köszöntötte „Heil” kiáltásokkal.

München, szeptember 25. (Rador.) Két nemzeti szocialista rohamosztággal telt teherautó összeütközött a város közepében. Tíz rohamosztágos meghalt, 17 súlyosan megsebesült. A rohamosztágosoknak a Mussolini-látogatásnál a rendentartásban kellett volna segídezniük.

Német-olasz katonai szövetség készül?

A Havas párizsi jelentés szerint a római francia-angol közbenjárással és Mussolini németországi útjával foglalkoznak a francia lapok kommentárjai. Az Echo de Paris hangoztatja, hogy a francia-angol szolidaritás nem vált mértékben növekedett. Ennek megfelelően a nyoni egyezmény, amit az olasz-német ellenzékkel szemben valóítottak meg, nem tekinthető célpontnak, hanem inkább kiindulópontnak. A Le Populaire megállapítja, hogy Olaszországé most a szó. Várjuk az olasz választ, amire azonban csak Mussolinak Rómába való visszatérése után lehet számítani. A németországi uttal foglalkozva, az Echo de Paris megállapítja, hogy Mussolini meg fogja próbálni nyelbeütni a német-olasz katonai szövetséget. Az összes diplomáciai megfigyelők véleménye ez, ami 8—10 napon belül be is bizonyosodik. A l'Epoque véleménye szerint minden, amit tudni lehet az, hogy Berlin és Róma között mély a vonzás, de a közep európai német terjeszkedés mindenkor Olaszország létérdekeibe fog belevágni.

Letartóztatták Skoblin tábormok feleségét

Skoblin a szovjetek titkos ügynöke és része volt Kutjepov el-tüntetésében is?

Párizs, szeptember 25. Egyes lapok arról számolnak be, hogy Skoblin tábormok feleségének kihallgatása után, akinek férje nyomtalanul eltűnt Párizsból, a Miller tábormok elrablását követő napokban, az a gyanu merült fel Skoblin tábormok ellen, hogy a szovjetek titkos ügynöke volt, aki részt vett Miller tábormok elrablásában. Ezzel kapcsolatban felelevenítik azt a két év előtti esetet, midőn egy orosz ezredes azzal vádolta meg Skoblin tábormokot, hogy ő volt az értelmi szerzője Kutjepov tábormok elrablásának. Az emigráns oroszok kolóniájának egy tekintélyes személyisége olyan kijelentést tett, hogy az utóbbi időben visszatetszést váltott ki az orosz emigránsok körében, Miller tábormoknak a spanyol ügyvel kapcsolatosa magatartása. Egyesek azzal vádolták meg Miller tábormokot, hogy igen lassan hajtja végre Franco a seregébe szánt orosz önkéntesek toborzását.

Párizs, szeptember 25. (Rador.) Skoblin asszonyt a rendőrség őrizetbe tartotta és holnap a vizsgálóbíró elé utalja. Skoblin asszony vallomásaiban számos ellentmondás mutatkozik.

Párizs, szeptember 25. Kusonski tábormok, az eltűnt Miller generális legbensőbb munkatása, kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy a volt orosz frontarcosok kérdésére Skoblin azt válaszolta, hogy déiben félegy órakor, midőn Miller tábormokkal lett volna állítólag találkozója, feleségével együtt ebédelt. Ezzel szemben az igazság az, hogy Skoblin és felesége 11 óra 50 perckor már eltávoztak az étteremből.

Fénylő életmódjuk anyagi forrásaira vonatkozólag Skoblin asszony azt vallotta, hogy koncerteket adott, amelyeknek impresszáriója maga a tábormok volt. Délután a vizsgálóbíró letartóztatási végzést bocsátott ki Skoblin asszony ellen, a Miller el-tüntetésében való bűnrészesség címén.

VILAG TÜKRE

Mire tanít bennünket a zsidó történelem?

Írta: Simon Dubnow

A zsidó történelem mindenekelőtt azt a meggyőződést kelti az emberben, hogy a zsidóság minden korban (még a politikai önállóság korában is) tulnyomóan szellemi nemzet volt és napjainkban is az. Továbbá azt a hitet nyújtja nekünk, hogy a zsidóság, mint szellemi individuum nem merülhet alá: a test, a forma tönkremehe, a szellem azonban halhatatlan. A zsidó nép jóllehet földnélküli és széjjelszóródott, mégis él és élni fog tovább, mert át van hatva ama életalkotó elvtől, amely lényének gyökere és történelmének forrása. Az elv pedig áll meghatározott vallási, erkölcsi vagy filozófiai ideálokból, amelyeknek hordozói mindenkor a zsidó nép volt, vagy a maga egészében, vagy pedig legfelsőbb képviselőjének személyében. All tovább történelmi emlékek összességéből, ama emlékekből, amiket átélünk sok évszázad folyamán, amit éreztünk, amit gondoltunk ez idő alatt. Végül pedig áll abból a tudatból, hogy az igazi zsidóság, amely már annyit adott az emberiségnek, még mindig nem játszotta ki szerepét és emiatt nem szabad elmerülnie. Röviden, a zsidó nép azért él, mert élő lélek nyugszik benne, amely a világ semmi kincséért nem hajlandó elválni hűvésétől. Erre sem súlyos megpróbáltatásokkal, sem pedig olyan sorscsapásokkal nem lehet kényszeríteni, amelyek más, gyöngébb organizmusokat kétségtelesenül megölte volna.

Ebben az öntudatban rejlik a türelmes zsidó lélek vígasztaló forrása. Történelmünk azt az igyekezetet ébreszti bennünk, hogy szakadatlanul tökéletesítsük önmagunkat. Történelmünk dicsőséges multunkra tereli figyelmünket, elődeink fényes szellemi tetteire, mesteri tökéletességükre a „gondolkodásban és szenvedésben”. Ez a gondolat azonban nem ringat bennünket ostoba tetszelgésbe, vagy türes gögbe, hanem ellenkezőleg, a legszigorubb követelményeket állítja fel saját magunkkal szemben. Azt mondja: Noblesse oblige! A jog, hogy olyan nép fia vagyunk, amely a „történelem veteránjai” nemesi előnevet kapta, komoly kötelezettségeket ró reátok. Meg kell mutatnotok, hogy méltók vagytok a heroikus multra. A vallás mártírjainak és az egyistenhit terjesztőinek utódai nem lehetnek üres, gonosz emberek. Ha a hosszú, évszázados nyomor és vándorlás bizonyos hibákat is oltott belétek, irtsátok ki azokat ama fenséges erkölcsi ideálok nevében, amelyeknek hordozóként léptetek a történelemben. Ha az idők során olyan elemek tapadtak reá, amelyek ellentmondanak a ti változnak, akkor dobjátok el azt és tisztítsátok meg magatokat! Igyekezzetek mindenütt és minden időben, örömben és bánatban magasabb szellemi értékekért élni, anélkül azonban, hogy tökéletesnek tartanátok magatokat! Ha azonban hűtlenek lesztek a szent elvekhez, akkor tépjétek széjjel a köteleket, amelyek összekötnek a mult legelőrevalóbb elemeivel, nemzeti létezésetek alapjával!

A zsidó történelem megmutatja végül, hogy emberiség történetében, minden világos, deris momentumban, amikor az ész, az igazság és az emberszeretet uralkodtak, a zsidók hűségesen vonzódtak más népekhez és kéz a kézben mentek együtt velük a tökéletesedés útján. A sötétség idejében azonban, amikor az erőszak, a balítélet és a szenvedély uralkodtak, a zsidók — akik legelőször estek ezek áldozatául — visszavonultak önmagukba, bezárkóztak kagylóikba, hogy jobb napokra konzerválják magukat. Az emberiséggel való egyesülés a szellem és az emberség alapján, a jövő fenséges képe, amelyet profétáink a világ elé vetítettek, végső ideálja a zsidóság legnemesebb elemeinek. Kérdés, vajjon ez a tündöklő ideál valaha is megvalósul?

Ha pedig megvalósul — és hinnünk kell, hogy meg fog valósulni — akkor ebben a zsidó történelemnek nem kis érdeme lesz.

Az európai zsidó sors és a palesztinai zsidó jövő nagy vitája a Népszövetség politikai bizottságában

A lengyel kormány és a kisantant egyöntetűen azt kívánja, hogy Anglia váltsa valóra a Balfour-deklarációhoz fűzött zsidó reményeket

Genf, szeptember 25. Lapunk tegnapi számában jelentettük, hogy a Népszövetség politikai bizottsága, az úgynevezett hatosztályos bizottság, szerdai ülését a Palesztina-kérdésnek szentelte. A vita lefolyásáról a Zsidó Távirati Iroda a következő részletes tudósítást közli:

Santos kolumbiai delegátus elnöksége alatt folyt le a Népszövetség hatosztályos bizottságának Palesztina-vitája, melynek első szónoka Lange norvég delegátus volt. Nemeskét két nemzetiség találkozik ma Palesztinában — mondotta Lange — hanem két kultúra is: az egyik primitív, a másik — a zsidó — nyugati kultúra. A zsidók jelentős szerepet játszottak az északi kultúra fejlődésében és nagyvállalati pillanatig sem kétséges, hogy az északi népek sokat köszönhetnek a zsidóknak.

Nagyobb területet a zsidó államnak!

A felosztási tervről szólva, Lange norvég delegátus a következőket mondta: — A zsidó állam számára előírt határokat igen szűkösek ahhoz, hogy olyan bevándorlás befogadását tegyék lehetővé, amely a zsidó nép mai szükségleteinek megfelelő.

A zsidóknak megígérték Transzjordánia megnyitását is bevándorlásuk számára. Miért nem volna lehetséges annak a háromszögnek a zsidó államhoz való csatolása, amely a Holt-tenger, az Akabai öböl és a Földközi-tenger között terül el (a Negev)?!

Gyeren lakott, pusztai terület ez, de megfelelő öntözői munkálatokkal nagyszámú lakosság letelepítésére volna itt lehetőség. Palesztina többi részeiben a zsidók bizonyítottan kolonizatorikus képességeket. Azt a néhány arab törzset, amely a Negev területén lakik ma, könnyen át lehet telepíteni más területre és a zsidók bizonyára gondoskodnának az ehhez szükséges anyagi eszközökről.

A szónok ezután azt kifogásolta, hogy az ország bizonyos részeiben a hegyvidéket az araboknak és a szomszédos síkságot a zsidóknak akarják adni. Ez az elosztás stratégiai szempontból igen bizonytalan helyzetet teremtene és ezen változtatni kell. Helyénvaló dolog, hogy a szent helyek az angol korridor területére esnek,

de távolról sem indokolt és szükséges, hogy a 75 ezer zsidó által lakott Jeruzsálem a héber egyetemmel és sok más zsidó intézményével ugyan csak a korridor területéhez tartozzék. Jeruzsálem modern negyedét a zsidó államhoz kell kapcsolni.

A szónok végül kijelentette, hogy elengedhetetlenül szükséges a zsidó területnek a megnagyobbítása, hogy eleget tehessen a zsidó bevándorlás szükségleteinek.

Frangulis, Haiti delegátusa úgy véli, hogy a zsidók jogegyenlőségének biztosítása az összes országokban a Palesztina-problémát is megoldaná. A Népszövetség hozzon létre egy nemzetközi konvenciót, amely biztosítaná a zsidók jogait az összes zsidó lakta országokban.

A lengyel delegátus szenzációs beszéde

Komarnicki miniszter, Lengyelország képviselője a következő szónok.

— A lengyel kormány — mondotta Komarnicki — magáévá teszi Ormsby Gore gyarmatügyi miniszternek nyilatkozatát, mely szerint Palesztinában olyan kormányzatot kell teremteni, amely a lehető legjobban megfelel a népszövetségi alapokmány és a Balfour-deklaráció szellemének. De a Balfour-deklaráció szellemének megértéséhez szükséges annak felismerése is, hogy ez a dokumentum nemcsak Palesztina, hanem az egész világ zsidóságának történetében új fejezetet nyitott meg. Bizonyos, hogy nem lehet megérteni a Balfour-deklarációt, ha nem tudjuk, hogy évszázadokon át létezett egy zsidó-kérdés. Ezenkívül szemelőtt kell tartani, hogy a századforduló idején a keleti- és közép-európai zsidó tömegekben áramlat indult meg, amely egy önálló zsidó nemzeti élet megteremtésére törekedett. A keleti- és közép-európai országokban rendkívül nagy fejlődés ment keresztül a cionista mozgalom. Ezért a palesztinai alkotmány bármilyen megváltoztatásának jelentős kihatásai lehetnek ezekben az országokban. Ezek a kihatások természetesen érdeklik ezen országok kormányait, különösen Lengyelország kormányát, ahol három és félmillió zsidó él, akik az összlakosság tíz százalékát alkotják.

a lengyel kormány az az álláspontja, hogy a Zsidó Nemzeti Otthon nemcsak szellemi és politikai centrumot kell, hogy teremtsen a zsidók számára, hanem be kell váltania azokat a reményeket, amelyeket a zsidók a Balfour-deklarációhoz fűztek.

A lengyel kormány ebből a szempontból néz minden olyan tervet, amelyet az angol kormány a palesztinai kérdés megoldására terjeszt elő. A lengyel kormány ezért teljes mértékben helyesli a mandátumbizottság jelentésének azon kitételét, mely szerint

a zsidó államnak olyan területet kell adni, amely elegendő egy nagy és kompakt zsidó bevándorlás befogadására. A lengyel kormány reméli, hogy Nagy-Britannia kormányja emlékezni fog a lengyel álláspontokra, amikor végleges tervet készít el a zsidó állam megteremtésére vonatkozólag.

Hasonló értelemben szólalt fel Lasoraitis litván külügyminiszter és több kis állam reprezentánsa is.

Irak tiltakozása

Irak képviselője, Tevfik el Svaidy külügyminiszter szólalt fel ezután és kijelentette, hogy a Balfour-deklaráció és a Palesztina-mandátum igazságtalanságot jelent a palesztinai arabokkal szemben. Ezen két instrumentumot le kell építeni, mert ellenkeznek a népszövetségi egyezmény 22. szakaszával. Ez a paragrafus nem engedi meg, hogy Palesztina arab lakosságára olyan megoldást kényszerítsenek rá, amely számára elfogadhatatlan. Ez vonatkozik az ország felosztásának tervére is. Az arabok és az iraki kormány hállával tartozik az angol népnek, de Palesztinát illetően, tiltakoznia kell az angol politiká ellen. Irak reméli, hogy azok a tárgyalások, amelyekre felhatalmazást adott a Népszövetség tanácsa, olyan megoldáshoz fognak vezetni, amelyek a népszövetségi egyezménynek megfelelnek és az arabok jogait elismerik.

(Az iraki delegátus beszéde alatt félig kiürült a terem.)

A kisantant álláspontja

Künzl-Jizersky, Csehszlovákia berni nagykövete, a kisantant államok nevében

fejfejtés ellen. Bevetés parztilla!

a következőket mondotta a Népszövetség hatosztályos bizottságában:

— A kisantant három állama — Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia — mindig jóakaratu rokonszenvvel kísérte a Zsidó Nemzeti Otthon fejlődését Palesztinában. Véleményünk szerint olyan műről van itt szó, amelynek nemzetközi és európai jelentősége napról-napra növekedik.

Figyelemmel tanulmányoztuk azokat a konkluziókat, amelyekre az állandó mandátumbizottság jutott a palesztinai kérdés jelenlegi fázisának alapos megvizsgálása után. Hallottuk Egyiptom és Irak képviselőinek kifogásait. Ennek alapján tudatában vagyunk azoknak a nehézségeknek, amelyekkel ez a bonyolult kérdés összeküzd.

Ha egyfelől igaz az, hogy a Palesztina-mandátum elismeri a zsidó népnek Palesztinához való történelmi kapcsolatait és a Zsidó Nemzeti Otthon helyreállításának jogosultságát, nem kevésbé fontos, hogy tekintetbe vegyünk bizonyos aggodalmakat, amelyek az arab táborban jelentkeznek, ha azt akarjuk, hogy szilárd és tartós alapokon nyugodjék a béke a világon ezen a részen. A palesztinai zsidó bevándorlás kérdésének nagy jelentőségére való tekintettel

a kisantant államai különösen azt kívánják, hogy a kérdés végleges rendezése eleget tegyen a zsidó nép kívánásainak, hogy a zsidó bevándorlók száma növekedjék és a jövőben is biztosítottassék a zsidó bevándorlás lehetőségére.

A kisantant reméli, hogy Nagy-Britanniának módjában lesz a Balfour-deklaráció szellemében leküzdeni a ma fennálló nehézségeket.

Hogyan vált akuttá a lengyelországi zsidókérdés?

— Ezen lélektani momentumok mellett gazdasági tényezők is arra készítik Lengyelországot, hogy gondot fordítson Palesztina sorsára. A zsidók a 14-ik században kerültek Lengyelországba. Lengyelország volt akkor az egyetlen állam, ahol nem zsákmányolták ki a zsidókat. A 19-ik században egyre több zsidó került Lengyelországba, akiket a cári kormány üldözött el. Ezen évszázadok folyamán a zsidók a városokba és bizonyos foglalkozási ágakba zsúfolódtak össze.

A lengyel zsidók, akik az ország lakosságának tíz százalékát alkotják, a városi lakosságának 30 százalékát teszik ki. Lengyelországnak egyes keleti részeiben a zsidók 50 százalékát alkotják a városi lakosságának.

A zsidók ezen abnormális helyzete még embertünetőbbé válik, ha gazdasági rétegződésüket nézzük. A zsidók mindössze egy százalékát alkotják a mezőgazdasági lakosságnak. 65 százalékuk a kereskedelemben és 23 és félszázalékuk az iparban és kézműipari vállalatokban él. Nagy a számuk a szabad foglalkozásokban, különösen a jogi és orvosi pályákon is.

— Ugyanez a zsidók társadalmi struktúrája a diaszpóra többi országában is, kivéve a nagyipari államokat, de itt nem olyan szembetűnő a zsidók rendkívül helyzete. De Lengyelországban viszont, amelynek lakossága 67 százalékban agrár-nép, igen jelentős tényező ez. Lengyelország túlnépesített ország. Ez különösen a mezőgazdasági lakosságra vonatkozik.

A lengyel parasztok, akik kénytelenek elhagyni falvaikat, városi egzisztencia után néznek. Ez a városba való vonulás beleitlik a zsidók kedvezőtlen társadalmi struktúrájába.

— Míg a háború előtti években a zsidók kivándorlása valamelyes módon enyhítette ezen egzisztenciális rétegződés kedvezőtlen kihatásait, addig most minden bevándorlási lehetőség korlátozott. A háború előtt évente 65 ezer zsidó vándorolt ki Lengyelországból. Vagyis a zsidó kivándorlók száma kétszer akkora volt, mint a zsidók természetes szaporulata. Ez a folyamat a zsidók számának természetes csökkenéséhez vezetett Lengyelországban. A háború után elzárták kapuiukat a bevándorlók elől a tengerentúli országok és a zsidó vándorlás iránya Palesztina felé fordult. A Zsidó Nemzeti Otthon igen fontos tényező lett az európai zsidók jelentős részének. Palesztina nemcsak szellemi és politikai törekvéseiknek, hanem gazdasági szükségleteiknek is centruma lett, miután nagy zsidó bevándorlás országává nőtte ki magát.

A lengyel kormány álláspontja

Komarnicki miniszter ezután dr. Weizmann Chaimnak a királyi bizottság előtt tett vallomására hivatkozva, megállapítja, hogy Kelet- és Közép-Európában hatmillió zsidó é sulyos gazdasági viszonyok között. Az 1936-os zsidó világkongresszus megállapította, hogy Európából évente 200 ezer zsidónak, ebből 100 ezernek Lengyelországból kell kivándorolnia. Ilyen körülmények között

Bukovina egységesen foglal állást Pop Valer körlevelével szemben

Értekezletre hívták össze az ipari és kereskedelmi élet vezetőit

Bucuresti, szeptember 25. Az Adeverul értesülése szerint a bukovinai gazdasági élet vezetői körében beható tárgyalások folynak Pop Valer dr. körlevelével kapcsolatban, amely a vállalatokat az etnikai numerusz klauzusz bevezetésére kötelezi. A legtöbb bukovinai kereskedelmi és iparvállalat csak a lapok útján szerzett tudomást a körlevélről, mert Csernoviciban például alig három-négy vállalat kapta kézhez az ipar- és kereskedelmi minisztérium rendelkezéseit.

A bukovinai gazdasági élet vezetői ennek ellenére is elhatározták, hogy a problémát alapos tanulmányozás tárgyává teszik és előzetes megállapodás alapján

együttiesen foglalnak állást vele szemben. E célból a hét végére megbeszélést hívták egybe a csernovici kereskedelmi és iparkamara üléstermébe. A megbeszélésen részt fognak venni a nagyiparosok szövetségének megbízottai, a professzionális intézmények képviselői, valamint a bukovinai ipari és kereskedelmi élet összes vezetői. Ez az értekezlet fogja a bukovinai gazdasági élet mértékadó tényezőinek állásfoglalását meghatározni a körlevéllel szemben. Minden valószínűség szerint a körlevélben foglalt felszólításnak olyan formában fognak eleget tenni, amely gyakorlatilag keresztülvihető és amelyhez az összes érdekeltnek hozzájárulnak.

— Magas vérnyomásnál és vérkeringési zavarnál reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Fejenc József” keserűviz nagyon jól tesz, mert a beletet milder megérintés nélkül kiüríti, az emésztést előmozdítja, az anyagcserét felrészíti és igen kellemes közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

— Abesszínia új püspöke. Addis Abebából jelentik: A napokban Abesszínia új olasz püspöke, az apostoli vikárius delegátusa, Castellani elfoglalta az addis-abebai katedrális székét. A püspök beszédet tartott, amelyben igérte, hogy Abesszínia népének jólétét fog küzdeni. Isten áldását kérte a Savoyai-házra, Mussolinire és Graziani marsall alkirályra. Együttal közölte, hogy a pápa kívánságának megfelelően Addis Abeba egyik legszebb templomát a savoyai-ház szenttéavatott tagai tiszteletére nevezik el.

Elegáns szörmebundák, gallérok,

valamint bundaátalakítások a legújabb bécsi modellek szerint szezon előtti árban a legolcsóbban

BIXENSPANNER

szörmeszalonban Cal. Regele Ferdinand 3.

Nemzet a világon

Van egy kis noteszem, amelyet révételeimet jegyeztem fel a párisi előzetes szövegről. Minden előzetes szöveg nélkül, hanyag össze-visszaszórva a lapok között a jelek zések.

Valahányszor a noteszem zembe kerül, szinte szemrebben az utóbbi napokban mintha látna volna:

— Hátatlan kutya vagy rogyva — hetek óta hordozom még alig írtól ki valamit bezzeg, annak idején, hogy örülök, amit feljegyeztem találat mindent.

— Nézd, kérlek, — próbálgatni — annyit írtál róla a kállításról, hogy a publikum dőljen a téma...

— Dehogyan nem — vág türelmetlen csak te lusta vagy. Vannak nagyon érdekes megfigyelések, amiket még nem olvastam se elhalgatni őket a publikum ujságoznak vannak bizonyos gé...

— Igaz, igaz — feleltél, de nézd csak (és itt lapozgatni teszkében), kit érdekel például zés itt, hogy ki találta fel a z...

— Látod, haszontalan, — mérges kis notesz, — csak hányzorg gondoltál rá azelőtt láta fel ezt a zseniálisan egyszerű tükör szerkezetet, amelyet z...

— És mennyire büntél, a svájci pavilonjában egyszerűen tud, hogy a zip-zárát egy d svájci ur találta fel, aki sok-sokt vele. De ugyanakkor meg is. Megtudtad, hogy a híres Coton való előállítás is svájci kondenzált fűtőanyagot, amelyet kis fehér pasztillával egészít...

— Be kellett látnom, a kis hányzásai bizonyos mértékig jók egy-két másik e feljegyzések k nyomdai hibák alá kerül, és k ágról notesz nyugtalan leltől szülehet.

Az első díj a es

Ha szépségversenyt rendezés és pavilonjai között, az első helyül a csehszlovák pavillont a második díjat megosztanám Rasmus között.

A tiszta üvegből és vasból építetett olyan gazdag gyűjtemény, amely technikai tökéletesség csúcspontjának, hogy az ember szinte belesüllyed. Telén ez is egyetlen híres művész. Kezdeve a szemképről a korreláns tárgyakról, a legpróza érzékig, minden darab elegendő, emelkedett népi szellemiség, embeletességet áraszt magából és nemzeti önzésként gyakran találkozunk más népekkel, itt nyoma sincs. Tehetség és népi nép ez a cseh. Megnéz, hogy ilyenek is vannak a világban. A román pavillon ugyancsak ebek közé tartozik. A német hatásonan érzékelteti az orvosi éleget, de ugyanakkor személytja fel az ország nagy természeti és a bennő rejő kimeríthetőségét. Megkapó fotómontázs és ábrázatok mutatják be az állománybővítő formáit és az ország kultúráját. Nagyon hatékony a belső dekoráció alkalmatosságok, amelyeket belülről a pavilonban: rönk, kisebbbseg feleledkeztek. Még az ország utató lapfénygyűjteményben a kisebbbseg lap szerepel. Ezek csak dicsőségére szolgáltattatja azt is, hogy az itt építetett eleven kultúrát elnevezik el.

Párizs 1937

Nemzetek versenye a világkiállításon

Írta: Marton Ernő

Van egy kis noteszem, amelyben apró észrevételeimet jegyeztem fel a párizsi világkiállításról. Minden előzetes szándék és rendszer nélkül, hanyag össze-visszaságban vannak elszórva a lapok között a jelentéktelen feljegyzések.

Valahányszor a notesz mostanság a kezembe kerül, szinte szemrehányóan néz rám. Az utóbbi napokban mintha már meg is szólalt volna:

— Hálátlan kutya vagy — mondotta morogva — hetek óta hordozol a zsebedben és még alig irtál ki valamit belőlem. Pedig bezeg, annakidején, hogy örültél minden apróságnak, amit feljegyeztem, milyen érdekesnek találtdtál mindent.

— Nézd, kérlek, — próbálom szeliden megnyugtani — annyit irtak már össze erről a kiállításról, hogy a publikumot nem érdekli a téma...

— Dehogyan nem — vág türelmetlenül közbe — csak te lusta vagy. Vannak itt bennem nagyon érdekes megfigyelések, impressziók, amiket még nem olvastam sehol. Nincs jogod elhallgatni őket a publikum előtt. Elvégre az újságíróknak vannak bizonyos kötelességei...

— Igaz, igaz — feleltem röstelkedve — de nézd csak (és itt lapozgatni kezdtem a noteszkönyvem), kit érdekel például ez a feljegyzés itt, hogy ki találta fel a zip-zárát?

— Látod, haszontalan, — pattant fel a mérges kis notesz, — csak kibuvót keresel. Hányszor gondoltál rá azelőtt, vajjon ki találta fel azt a szenzációs egyszerű és praktikus szerkezetet, amelyet zip-zárnak neveznek. És mennyire örültél, amikor a kiállítás svájci pavillonjában egyszerre csak megláttad, hogy a zip-zárát egy dr. S. Fey nevű svájci ur találta fel, aki sok-sok milliót keresett vele. De ugyanakkor megtudtál ott mást is. Megtudtad, hogy a híres C-vitamin kémiai uton való előállítása is svájci találmány. A kondenzált fitóanyagot, amelynek révén egy kis fehér pasztillával egész szobát lehet kifűteni, vagy egy ebédet megfőzni, ugyancsak egy svájci mérnök agyaltta ki. Szépen egymás mellé voltak állítva az összes svájci találmányok, az átlátszó organdító kezdve a szintetikus muzsikáig. Hát mindez csakugyan nem érdemelne a közönséget?

Be kellett látnom, a kis notesz szemrehányásai bizonyos mértékig jogosultak. És ha egyik-másik a feljegyzések közül egyáltalán nyomdafesték alá kerül, ez kizárólag az újságírói notesz nyugtalan lelkiismeretének köszönhető.

Az első díj a cseheké

Ha szépségversenyt rendeznének a kiállítás pavillonjai között, az első díjra habozás nélkül a csehszlovák pavillont ajánlanám. A második díjat megosztanám Románia és Belgium között.

A tiszta üvegből és vasból épült cseh pavilon olyan gazdag gyűjteménye a művészi és technikai tökéletesség csúcson álló tárgyaknak, hogy az ember szinte belefárad a nézésébe. Talán ez is egyetlen hibája. Kissé túlszűrt. Kezdve a szemképrázgató üveg- és porcellántárgyaktól, a legprózaibb gépkalkulusokig, minden darab eredendő művészi izlett, emelkedett népi szellemet és mély, átfogó embecsiséget áraszt magából. A hivalkodásnak és nemzeti önzésnek, amellyel oly gyakran találkozunk más népek pavillonjaiban, itt nyoma sincs. Tehetséges és szimpátiás nép ez a cseh. Megnyugtató jelenlét, hogy ilyenek is vannak még Európában.

A román pavillon ugyancsak a legsikerültebbek közé tartozik. A rendezés stílusosan hatástanos érzékelteti az ország agrárius jellegét, de ugyanakkor szemléltetett vonulataitja fel az ország nagy természeti kincseit és a bennük rejlő kimeríthetetlen ipari lehetőségeket. Megkapó fotomontázsok és grafikai ábrázolások mutatják be az ifjúsági nevelés különböző formáit és az ország gyorsuló ritmusú kultúrelvét. Nagyon hatástanosak a külső és belső dekorációnál alkalmazott hatalmas szoborok, amelyeket belülről világítanak. Egyetlen hiányérzetünk volt csak a román pavillonban: rányünk, kisebbségekről teljesen megfeledkeztek. Még az ország sajtóját benutató lapfej-gyűjteményben is csak egyetlen kisebbségi lap szerepel. Pedig Románia csak dicsőségére szolgált volna, ha bemutatja azt is, hogy az itt élő kisebbségek milyen eleven kultúrelvet élnek. A cseh pa-

villon egyenesen hivatkozik azzal, hogy a kisebbségek milyen szabadságot élveznek a fiatal köztársaságban.

Fordított arány

A kiállításról egyébként a következő aritmetikai szabályt lehet felállítani: A pavillonok belső tartalma és művészi értéke fordított arányban áll az illető nép számbeli nagyságával. Minél nagyobb a nép, annál gyöngébb a pavillonja.

Egyenesen elképesztő például, milyen üres és semmitmondó Anglia és az Egyesült-Államok pavillonja. Az angol pavillon tekintélyes részét sportfelszerelések bemutatása foglalja el, míg az amerikai Unio meglehetősen néhány felhőkarcoló és technikai találmány bemutatásával. A szaturált, nagy birodalmak ugyátszik nem pályáznak már újabb dicsőségre.

A legjobban a feltörekvő kis népek szerepelnek ezen a kiállításon. Mindegyik kis ország igyekezett tehetsége legjavával eljönni a népek nagy versenyére és saját népi egyéniségének kihangsúlyozásával bemutatni, hogy mivel kíván hozzájárulni az emberiség szellemi, művészi és technikai fejlődéséhez. Még az olyan liliputi országok is, mint Luxemburg, Monako, vagy a kis Balti államok, több emberi értéket, modern szellemet és haladó szándékat mutatnak be pavillonjaikban, mint nem egy nagy állam.

Különös módon szerepelnek a kiállításon a parancsuralmi rendszer alatt élő államok: Oroszország, Itália és Németország. Ezek az államok építették a legmagasabb, legmonumentálisabb pavilonokat. Szembeszökően kiemelkednek a többiek közül, szinte uralkodnak fölöttük. Az orosz pavillon tetején elhe-

A hanyatló német szellem

A német pavillon látványa valósággal megdöbbentett és lesújtott. Hová jutott ez a tehetséges, nagy nép, amely Goethét, Lessinget és Kantot adta egykor a világnak! Ebben a pavillonban úgy éreztem, mintha megállt volna az emberi szellem fejlődése. A rövidlátó kispolgári maradásig nyomasztó bélyege ül mindenben. Sehol egy művészi ártékú kép, vagy szobor, ahol a szem megpihenhetne. A falakon köröskörül vannak ugyan hatalmas vásznak, amelyek a mai német élet egyes jelenetét ábrázolják, ezek azonban nem művészi képek, hanem illusztrációk, mesterelemek mázomlányai. Az egész épületből hiányzik a derű és a szépség, amit csak a felszabadult művészet és irodalom áraszthat magából. Sehol semmi lendület, rugalmasság. A legtöbb kiállított tárgy plump, merev, egyhangú, kezdve a porcellánoktól a gyermekjátékokig. Egyenesen elképesztő, hogy milyen butorokat állítottak ki a németek. Nagy, darabos bőrfotelek, ósdi (de nem klasszikus) faragású székek, asztalok, csillárok. Sehol egy modern vonal, sehol egy bátor kezdeményezés. Mintha egy háborúelőtti német hivatal-szoba stílustalan butorait hozták volna el a kiállításra.

Csak technika van itt. Gépek, kémiai produktumok. Ebben aztán nagyok. A pótanyagok, vagy ahogy ők nevezik: szintetikus uton előállított anyagok egész légióját mutatják be. Itt van a szintetikus kaucsuk, a szintetikus gyapjú, viasz, benzín, kámfor és még hosszú sor a legkülönbözőbb pótanyagoknak.

Es ez jellemzi talán legmélyebben a mai német életet. Minden pótanyag. Semmi sem eredeti, semmi sem egyéni. A szellem, a gondolat szárnyalása megszünt, tilos. Hideg, lélek- és horizontnélküli minden. Minden nagyméretű, de semmi sem monumentális. Itt eszméltem rá igazán, mennyire nem azonos ez a két fogalom.

Kisérteljárás az oroszoknál

Egyetlen újítást hoztak művészi téren a németek: a kampókeresztet, mint díszítési motívumot. Ez a motívum ékesíti az épület homlokzatát, a hatalmas fémkapukat és a belső ornamentikát. De még ebben sem eredetiek. Középfrikai egyes emberevő néger törzsei századokkal megelőzték őket a szvasztikának, mint ornamentikai dísznek, alkalmazásában.

A farkasszemet néző szomszédvár, az orosz

lyezett hateleletes magasságu szobor-csoport, a sarlót és kalapácsot lendítő munkáspár mereven néz farkasszemet a német pavillon hatvanméteres tornyán ülő horogkeresztes sással.

A külső méretek nagysága azonban éles ellentétben áll e pavillonok fölöttébb szegény és semmitmondó belső tartalmával. A diktatúrák pavillonja kifelé nagyot mutatnak, de belül üresek, tartalmatlanok. Mintha e politikai rendszerek eleven szimbólumának szánták volna őket.

pavillon szintén nem nyújtja azt, amit egy megújuló 160 millió kultúrteptől joggal el lehetne várni. Az egész hatalmas pavillon nem más, mint propaganda, vagy helyesebben: öngazolás. Ezt a célt szolgálja a rengeteg hangzatos felirat, fotomontázs, grafikai és statisztikai táblázat. Sőt a képek és szobrok is e cél szolgálatában állanak. A szovjetrendszer védőbeszédét tart itt önmagáról a világ előtt.

De még e körül is súlyos szépséghibák vannak. A kiállított képek és szobrok a kommunista rendszer megteremtőit, teoretikusait és hőseit ábrázolják. De hol vannak ma már ezek? A legtöbbször kivégezték, vagy jóesetben Szibériába száműzték. Szinte kísérteties dolog ott látni a képeken és szobrokon Kamenevet, Zinovjevét, Voroszilovot, Bucharint, Radeket és a többi kommunista hőoszt, akik azóta Sztalin jóvoltából eltűntek a föld és az események színeről. Vannak képek, ahol ezek a hősök éppenséggel Sztalinnal együtt jelennek meg a történelmi színpadon.

Amikor ezt a kiállítási anyagot Moszkvában összeállították, ezek a szereplők még mind éltek és hatalmasok voltak. Szerecsencsillaguk e rövid időközben hanyatlott le a kiállítás előkészítése és tartama alatt, amikor már nem lehetett, vagy nem akarták kicserélni a képet és szobrokat. Így ott maradtak: kísérteties mementóknak, elképesztő történelmi grimaszoknak. Ime a forradalmak és diktatúrák örök utja.

Sztalin és Lenin számtalan szobron és képen szerepelnek. Ott van Lenin halotti maszkja is, amely alatt állandóan friss, vörös rózsák virítanak. Itt vannak Lenin összes művei, legfontosabb kéziratai és levelei. Megkapóan érdekes egy levél, amelyet Lenin intézett Clara Zetkinhez 1918 január 26-án, tehát a kommunista forradalom legválságosabb napjaiban. Ebben a levélben Lenin megindító egyszerűséggel tárja fel politikai barátnője előtt azokat a nehézségeket, amelyekkel az új rendszernek kell megküzdenie, de reméli, hogy a forradalom végül mégis győzni fog.

A levél végén a következő utóirat: „Levél-írás közben hozták el nekem a szovjetállam új pecsétjét. Épp most készült el. Itt küldöm magának a pecsét levonatát. Hogy tetszik?”

A sorokból olyan tiszta, naiv öröm érződik meg, mint amikor a gyermek megkapja új játékszerét.

A diktátorok sem egyformák

A diktatórikus országok közül még a legjobban sikerült Olaszország pavillonja. Itt a szellem és művészi alkotás nincs úgy guzsbakötve, mint a többieknél és érezni lehet a mult nagy klasszikus tradíciót is. Sok jó modern kép és szobor, sok szép könyv van a termekben összegyűjtve. Talán az is közrejátszik ebben, hogy az európai diktátorok között Mussolini az egyetlen, aki valóban mély humanista kultúra fölött rendelkezik.

Hogy a diktátorok nem mind egyformák, az onnan is kitűnik, hogy míg Sztalin rengeteg képen és szobron szerepel, addig Hitlernek még egy fényképe sincs kiállítva a német pavillonban és Mussolini is meglehetősen egy szerény kerámia-relieffel, amely Viktor Emanuel király ugyanolyan nagyságu relieffével együtt a díszterem falát ékesíti. Nem tudom, mire magyarázzam ezt a nagy szerénységet.

Palesztina a kiállításon

Palesztinának is van pavillonja a kiállítás. Azaz nem is Palesztinának. Palesztinában arabok is vannak, ez pedig kizárólag zsidó pavillon. A kiállítás rendezőségének elég fejtörést okozott ez a bonyolult közjogi kérdés. Végül úgy oldották meg a problémát, hogy a pavillon homlokzatára ez a felirat került: „Pavillon d'Israel en Palestine“. A bejárat fölött pedig héber betűkkel: „Eretz Jisrael“.

A többiekhez arányitva kicsi a pavillon, mindössze három tereből és egy igen artiztikusan elrendezett udvarból áll. Am ha meggondoljuk, hogy ezt a pavillont nem egy állam, még csak nem is a hivataloscionista szervezet, vagy a Jewish Agency építette, hanem néhány lelkes párizsi magánember alkotásakészségéből teremdtött meg, akkor azt kell mondanunk, hogy tiszteletreméltó teljesítmény. Sőt talán nem is volna jó, ha nagyobb lenne. Céltalan hivatkozásnak tűnhetnének fel. A fontos az, hogy itt vagyunk és tettük a mi névjegyünket is a népek nagy asztalára. Ez a kicsi pavillon is eléri azt a célt, amelyet szolgálni akart. A művész: izléssel kiválogatott tárgyak, a megkapó fotomontázsok és grafikonok beszédesen világítanak rá arra a heróikus munkára, amelyet a zsidó nép folytat ósházájának visszaszerzése és a zsidóság produktíválása érdekében.

Mit hozott Franciaország

Mindama értékmegállapítások alól, amelyeket a népek pavillonjaival kapcsolatban tettem, egyetlen szabályt erősítő kivétel van: Franciaország. Bár szaturált nagy nép, mégis önmagát multa felül ezen a kiállításon.

A kiállítás 250 pavillonja közül csak 44 az egyes államoké és több, mint 200 a francia szellem és alkotóerő nagyságát dicséri. Minden francia vidéknek, minden gyarmatnak, minden nagyvárosnak külön pavillonja van. A csúcsteljesítményt azonban a különböző szakpavillonok jelentik. Több mint 150 ilyen szakpavillon van. Fárasszó volna még csak fel is sorolni őket. Külön pavillonja van az elegán-

ciának, a gasztronómiának és a kozmetikának. Külön a jégnek, a tűznek, a víznek. Külön a sajtónak, külön a hirtetésnek, a fényképezésnek. Külön az alumíniumnak, a vasnak, bórnek, fűvegnek, kerámiának. Szinte lehetetlen, hogy mi értéket, szellemet és leleményességet halmoztak itt össze. Meg sem kíséreltem, hogy részletekbe bocsátkozzam.

De valamennyinek a betetőzését, ugyyszólván szintézisét jelenti a „Palais des la Decouvertes”, a tudományos felfedezések pavilonja. Ebben a pavilonban, amely a Grand Palais szász termében nyert elhelyezést, egymagában hetekig lehetne barangolni anélkül, hogy az ember mindent alaposan szemügyre vett volna.

Halottfeltámasztás és nemek megváltoztatása

Az orvostudomány problémáinak élén a rákkutatás halad. Látjuk a roppant erőfeszítéseket, amelyekkel a világ minden táján és nem utolsósorban Franciaországban, a tudósok ezrei igyekeznek megtalálni a gyilkos kórigazi okait és ellenszerét.

Itt vannak Richet és Portier világhírű kísérletei a „halottfeltámasztásról”. Egy halott állati szívet bármikor újra működésbe hoznak szemünk láttára.

Bemutatnak állatokat, amelyeknek nemét megváltoztatták. Hímeket nőstényekké változtattak és fordítva.

Látjuk az orvosi műszerek óriási fejlődését a technika haladására. A klasszikus sztetoszkóp, amellyel az orvosok évszázadok óta hallgatják a szívzörejeiket, rövidesen eltűnik és helyét az elektrofonográf foglalja el, amelyet a beteg szívre, vagy tüdőre helyeznek és egy hangszóró messze hallható hangon, precízen adja vissza a zörejeiket.

Külön terem mutatja be az orvosi tudomány szerepét a bűnyűgyek kiderítésében. Ugyilátszik a tudomány a legjobb detektív. Egy koponyadarab, egy vérkép, egy hajcsomó orvostudományi vizsgálata nem egyszer derített fényt a legbonyolultabb bűnyűgyekre.

Ahol tul vannak a televízió

A televíziót és drótnélküli képátvitelt már mint magától értetődő és tulhaladott problémákat kezeli a felfedezések pavilonja. A tudomány már tul van rajtuk, most csak a technika bibelődik a tökéletesítésükön. Valóban a kiállítás területén vásári mutatószámbe megy a televíziós rádió, a legtöbb pavilonban fel vannak állítva televíziós készülékek. Lehet telefonálni és nemcsak a hangot halljuk, de látjuk is azt, akivel beszélünk. Rádiózhathatunk és a készülék fénytábláján látjuk az előadóművészeket, amint énekelnek, deklamálnak, vagy artistaprodukciónak nézzenek.

A tudomány mindezen már tul van. A felfedezések pavilonja nem a technika, hanem a tudomány fejlődését akarja bemutatni. A tudományos felfedezések egész sorát látjuk itt, amelyeknek még nem tudjuk praktikus, gyakorlati hasznát. A technika talán csak évek múlva fog rájönni, hogy mire is lehet felhasználni őket. Így történt ez a Herz-féle hullámokkal is, amelyeket csak felfedezésük után hosszú évekkel kezdtek alkalmazni a drótnélküli táviratozásra.

Négy hatalmas terem mutatja be a tudomány hatását a művészetre. A földrajz, kémia, anatómia, csillagászatban fejlődése lényegesen befolyással voltak az alkotó művészekre. Tintorettó mennyország-ábrázolását Kopernikus rendszere inspirálta. Michelangelo hatalmas alkotása: „Isten megteremt a világot” a dinamikus mozgás törvényeinek figyelembevételével készült el. A kubizmus tiszta geometria és matematika.

Egy egész terem azt mutatja be, hogy az impresszionizmus név alatt ismert hatalmas művészi irányzat tulajdonképpen Chevreul híres színteóriáján alapszik és anélkül el sem képzelhető.

A tudomány felszabadítja az embert

A legfelemlőbb része a felfedezések pavilonjának az a kilenc terem, amely ezt a címet viseli:

„Az ember felszabadulása a tudomány által.” Bemutatásra kerül itt az emberi gondolat fejlődése a történelemelőtti időktől napjainkig.

Az első teremben az ősember küzdelmét látjuk a természettel, az állattal és saját állatiasságával. Négy nagy felfedezés jelzi az ősember utját. Négy fontos etap: a tűz, a fém, az íj és a kerék felfedezése. E négy felfedezés emelte ki az ősembert az állati sorból és tette képessé arra, hogy megfussa tovább pályáját.

A második teremben az ember felfedezte az irányítást, a vitorláshajót és megrajzolja az első primitív térképet. Ezek segítségével megteremt az óceáni utakat és összeköti egymással a kontinenseket.

A harmadik teremben jelentkezik először az emberi gondolat horizontján a tulajdon-

na. Minden tudománynak külön termei vannak, amelyek szemléltető módon kísérleti eszközökkel mutatják be, hogy milyen új irányok felé halad az illető tudomány.

A fizika tudománya az atomrombolás gigantikus problémáival küzdöködik és erre a célra szolgál Joliot és Lazard fizikusok gigantikus elektrosztatikai készüléke, amely a legnagyobb álynemű műszere a világnak. Két 12 méter magas oszlopon két darab 3 méter átmérőjű fémgömb van, amelyek több mint kétfélmillió voltos árammal vannak töltve. Az egyik gömb negatív, a másik pozitív töltésű és ilyenformán a potenciális feszültség-differencia a két gömb között meghaladja az ötmillió voltot.

képpeni tudomány. Az ember szemlenni kezd a legnagyobb és a legkisebb fogalmát: az atomot és a végtelenséget, a kozmoszt. Felfedez két műszert, amelyek segítségével észre tudja venni az érzékei tul világát. Megjelennek a távcső és a mikroszkóp első primitív formái.

A negyedik terem az anyag meghódítását mutatja be. A technika kezdi kivonni az ásványokból az értékes alapanyagokat. Itt látjuk a technika fejlődését az alchimia barlangjától a legmodernebb laboratóriumig.

Az ötödik terem jelzi a reneszánsz nagy forradalmát a nyomtatott betű feltalálása révén. A gondolat ezzel leküzdö a tért és időt.

A hatodik terem a természet erőinek meghódítását mutatja be a szélmalomtól az elektromos centráléig. Az emberi gondolat horizontján megjelenik a gőz, villamosság, táviró, telefon és végül a repülőgép.

A hetedik terem mozgás és a hang reprodukciójának történetét jelzi a fényképezőgép és gramofon utján.

A nyolcadik terem az emberi munka által meghódított és megjavított természetet ábrázolja. A faekétől eljutottunk a traktorig. A vadgyümölcsötől a nemestett gyümölcsfajtáig. A föld termékenységére az öntözés és mesterséges trágyázás révén hihetetlen arányokban fokozható.

A kilencedik terem megkapó ellentétben mutatja be az ősember primitív nyomorúságos életét a modern ember állandóan tökéletesülő kényelmével szemben.

Ime a gondolat nagy csodája, megrendítő apteozisa. A tudomány felszabadította az embert a természet zsarnoksága alól. A következő állomás, amely talán az előbbinél is nehezebb feladat elé állítja a tudományt: felszabadítani az embert az ember zsarnoksága alól. Erre a kérdésre, sajnos, a felfedezések pavilonja sem ad még feleletet.

SPORT

Ma délután 4 órakor: NAC-Viktoria

Cluj, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme során Kolozsváron ma a NAC-Viktoria mérkőzést játszó le. A NAC együttese mindenkor szívesen látott vendége volt a szép és eredményes futball szerető kolozsvári sportközönségnek. A két együttes kolozsvári találkozója ezutal is nagy érdeklődésre tartarhat számot.

A mérkőzés délután 4 órakor kezdődik a csapatok következő összeállítása mellett: NAC. Dávid, Borgea—Sarkadi, Krausz—Juhász—Feuerstein, Geczó—Kovács—Szaniszló—Spielmann—Orza.

Viktoria. Munteanu II, Cocuban—Felecan, Munteanu—Pop—Nistor, Cornea—Szántai—Cocuban—Felecan—Capusan.

A mai részletes kolozsvári program

Nagypálya: Dél előtt 9 órakor Avram Iancu—Vasöntöde ifj. bajnok, 11 órakor Viktoria—Napoca ifj. bajnok, 4 órakor NAC—Victoria A) ligamérkőzés.

Kispálya: Dél előtt 8 órakor Haggibbor—CFR ifj. bajnok, 10 órakor Unirea—Reuniunea I. oszt. bajnok, délután 2 órakor KAC—KMSC ifj. bajnok

Sportambulencia és rendszeres orvosi ellenőrzés a Haggibborban

Cluj, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Egyik előző számunkban ísmertettük, milyen széleskörű előkészületeket tesz a kolozsvári Haggibbor, hogy tornaszaksztyálya az ujkori zsidó sport kivanalmáig szerint a zsidó ifjuság széles rétegei számára hozzáférhetővé tegye. Népes vezetőség és kitünően képzett tornaszaksztyálya garantálja a zsidó sport célkitűzéseinek kolozsvári eredményes megvalósítását.

Hogy a Haggibbor testnevelési programja milyen komoly alapokra van fektetve, bizonyítja, hogy az egyesület sportoló ifjuságát

kitünően szervezett orvosi ellenőrzésnek vetik alá. Mintegy két évvel ezelőtt, a kolozsvári Zsidókörház igazgatóságának szíves segítségével megnyitott a Haggibbor sportambulenciája, ahol eltekintve a sportolás közben szerzett sérülések gyógyításától és kezelésétől, amely az ambulancia kitünő felszerelése révén vált lehetségessé, a sportolókat kivétel nélkül rendszeres orvosi ellenőrzésnek vetik alá és felvigyáznak, hogy sportolásuk helyes irányban hozza áldásos eredményeit.

A Haggibbor sportambulanciája élén Katzer Ödön dr. áll. Ugyancsak a Katzer dr. felügyelete mellett történik a sportolókat sportolás közbeni orvosi ellenőrzése is. A Haggibbor sportambulancián minden sportolóról kártyékat fektetnek fel, amely a rendszeres ellenőrzés utján lehetővé teszi a sportolóknak fizikai adottságaik szerint való fejlődését. A Haggibbor sportambulanciája a Zsidókörházban működik, azt azonban csak a Haggibbor tagjai vehetik igénybe, külön erre a célra készített igazolványok felhasználásával. Itt említtük meg, hogy a Haggibbor torna-

Hétfőtől a ROYAL slágermozgóban. Csak 3 napig!!

JOHN WAYNE, a cowboy-király legszenvedelmesebb filmje:

A titokratos ellenség

A vadnyugaton lejátszódó izgalmas film, amelyben a cowboy-király csodolava, DIABOLO bravuros mutatványokat produkál. Előtte Fox journal. Ma, vasárnap utoljára: MITSUKO. Japánban készült filmsoda, aki nem látta, feltétlenül nézze meg.

KÜZGAZDASÁG

Szombaton tárgyalták meg az iparkamarák megbízottai a kereskedők kötelező nyugdíj-biztosításának kérdését

A kereskedők mereven elutasítanak minden ilyen jellegű akciót

Bucuresti, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Rég nem kellett olyan osztatlan ellen-szenvet egy gazdasági jellegű kezdeményezés, mint aminő az iparosok és kereskedők kötelező élet- és nyugdíjbiztosításának tervét fogadta. Nem könnyű megállapítani a javaslat apaságát. A terv egyszerre csak itt volt és máról holnapra arra ébredtünk, hogy a kereskedelmi és iparkamarák szövetségén kívül több iparkamara, nyilván felsőbb utasításra, kész tervezeteket és javaslatokat tárt az el-ámulat közvélemény elé.

A fővárosi sajtó hasábjain nap-nap után nyilatkoznak a gazdasági élet vezető szerep betöltő egyéniségek, akik többé-kevésbé erőlyes szavakkal, kivétel nélkül elutasítják a tervezetet, amely amellet, hogy nem tudta megnyerni az érdekelte kereskedőársadalom bizalmát és rokonszenvét, csak újabb terheket róna a kereskedőkre.

A biztosítási akció irányítását az iparkamarai szövetség vette a kezébe. A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége a vezető biztosító intézetek szakértőinek bevonásával tervezetet dolgozott ki, melynek alapvető elgondolását az a terv képezi, hogy az iparosok és kereskedők kötelező élet- és nyugdíjbiztosítását a magánbiztosító intézetek utján, a kamarák anyagi hozzájárulásával fogják megoldani. A tervezet a következőket tartalmazza: Minden oly iparos, vagy kereskedő, aki valamely iparkamarának választó tagja, kötelező biztosítást köt. A 65-ik év elérésével a biztosított fél havi 2500 lej nyugdíjat élvez élete végéig, elhunytakor pedig hozzátartozói-

nak 120.000 lej fizetnek ki. Amennyiben idő-közben munkaképtelenné válik, a 65-ik éve eléréséig külön havi segélyt kap. Amennyiben a biztosított fél a 65. korhatárt eléri, jogában áll a következő négy módozatból választani: lemondhat havi nyugdíjáról, mely esetben az életbiztosítási összeg érvényben maradása mellett, külön 273.000 lej készpénzt kap; 2. lemondhat a nyugdíjról és az életbiztosításról, mely esetben 352.119 lej megtérítést kap; 3. külön lemondhat az életbiztosításáról 79.059 lej megtérítés ellenében és végül lemondhat az életbiztosításáról olyképpen, hogy havi nyugdíjának összege 3244 lejre emelkedik. A biztosított felek által fizetendő havi járulékok a következők: 20 évnél évi 4800 lej, 25 évnél évi 5385 lej, 30 évnél 6321 lej, 35 évnél 8010 lej, 40 éves kornál 10344 lej, 45 évnél 13.902 lej, 50 éves kornál 19.896 lej, 55 éves kornál 31.536 lej az évi fizetendő díj-összeg. Ebből a díjból az iparkamarák saját költségük terhére annyiszor 2 százalékos térítik meg, ahány éve önálló kereskedő, vagy iparos a biztosított fél.

Változás a Shenker szállítási vállalat kolozsvári vezetésében. A Shenker szállítási vállalat vezetésében változás történt. Horváth Györgyöt, a vállalat kolozsvári vezetőjét a romániai igazgatóság hasonló megbízatással Aradra helyezte át, míg a kolozsvári fiók vezetésével Orbók Andor, eddigi brassói vezető bízta meg. Horváth György október elsőjén foglalja el új állomáshelyét.

„Európa” rendezés miniszteri engedély alapján

Okt.

14—20

Utlevel nélkül 7 napra,

sportkülönvonattal Budapestre, Bécsbe, Prágába

Részvételi díj a közös utlevél és vizum költségeivel együtt

Cluj—Budapest—Cluj lei 1450

Jelentkezés az Uj Kelet kiadóhivatalában, vidéken a fiókszervezőknek.

Kérjen részletes prospektust!

Kérjen részletes prospektust!

Ujból betil

Folyó hó 22-én megjelent a romániai központi irodáj ri Allambiztonsági Vezér főtisztviselője, akik dr. és Löbl Lajosnak a miniszter letve államrendőrség bűn ságának 55914. számú r tatra, bejelentették, hogy telmében betilják a cioniz tésait. Az Allambiztonság ezután összegyűjtötték a propaganda-anyagot, köm rákat és KKL-bélyegeket. Az elkobzás tényéről je tek fel, amelyet az időke

Sorozatos 15-ig lüg

A francia vezérk

Bucuresti, szeptember 26. Borkok francia vezérk elején érkezik az orsz katonai küldöttség fog magasarangú tisztelet osz romániai tartózkodásán gas vendéget az uralk son fogja fogadni. Ga kisérére megtekintik a és számos vidéki váro a francia katonatisztek befejezése után részt Closca-Crisan emléktü

Cuzista

Mégis szabad

Szatmár, szept. 25. Tegnap Szatmárra érkez a cuzista párt főtiktára, Ciolac képviselő, valamint propagandisták kíséreté résztvesznek a párt meg zetőségi ülésén, majd a n ben fognak propaganda. Bár szigorú törvények

A legnagyobb

Bucuresti, szept. 25. Dreptatea mai számába élet olcsóbbá tételére írá csolatosan igen jellemz világot. A lap szerint a hivatalos közleményeke intézkedésekről. Ezek nek eredményre, mert a uszo-rás; az állam ellen A drágasággért elsősor b riumot kellene felelöss fiskalizálásával minden nakidején a liberális pá ban szerepelt, hogy az országot a nemzet nyok adóügyi terrorját

A helyett azonban, szüntett volna, ujak

égés,

gőzösök, ideges gya...
k, ámatianság, sze...
lkal járó fejtájs,
i amerikai Castro
a bécsi „Rockefel...
pital) végzett hosz...
Wiener Medizinische
kben méltatja.
gyógyszertárakban és
egrendelhető 135 lej
E. gyógyszerárában
124.

n kezdi meg működé...
ázium tomatermében.
alatt és este 6 órától
thonban (Str. Memo...
t.

nje:
sodalova, DIABOLO
Előtte Fox Journal.
em látta, feltétlenül

RÁG
rkamarák
5 nyugdíj-

legű akciót

ki. Amennyiben idő...
é válik, a 65-ik éve
élyt kap. Amennyiben
orhatárt eléri, jogában
módozatból választani:
járól, mely esetben az
érvényben maradásá
00 lej készpénzt kap;
ról és az életbiztosítá...
19 lej megtérítést kap;
életbiztosításáról 79.069
és végül lemondhat az
ppen, hogy havi nyu...
reje emelkedik. A biz...
tendő havi járulékok a
vi 4800 lej, 25 évnél évi
1 lej, 35 évtől 8010
0344 lej, 45 évtől 10
s kornál 19.896 lej, 55
é az évi fizetendő díj...
az iparkamarák saját
vizszo 2 százalékot té...
éve önálló kereskedő,
t fél.

szállítási vállalat ko...
A Schenker szállítási
változás történt. Horváth
kolozsvári vezetőjét a
hasonló megbízatással
g a kolozsvári fiók ve...
eddig brassói vezető
györgy október elsőjén
helyét.

ly alapján

kül
a,
attal
rágába
együtt

ei 1450
sztségeknél.
észetes prospektust!

Ujból betiltották a Cionista Alapok gyűjtését

Folyó hó 22-én megjelent a Zs. N. Sz. temesvári központi irodájában a temesvári Allambiztonsági Vezérfelügyelőség két főtisztviselője, akik dr. Mózes Lászlónak és Löbl Lajosnak a miniszterelnökség, illetve államrendőrség buturesti igazgatóságának 55914. számú rendeletét felmutatva, bejelentették, hogy a rendelet értelmében betiltják a cionista Alapok gyűjtését. Az Allambiztonsági főtisztviselők ezután összegyűjtötték az irodában talált propaganda-anyagot, körleveleket, broszúrákat és KKKL-bélyegeket és elkobozták. Az elkobzás tényéről jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet az időközben helyszínre

érkezett Reiter Károly Zs. N. Sz. elnök és dr. Weiss Arthur a KH kuratórium országos elnöke is aláírták.
A betiltás ténye érthető megdöbbenést keltett a cionista vezetőség körében, annál is inkább, mert a múlt év decemberében kiadott hasonló rendeletet az illetékesek annakidején hatálytalanították, megerősítve a cionista Alapok gyűjtésének jogi alapját.
A temesvári cionista vezetőség meg van róla győződve, hogy az a rendelet csak félreértésen alapulhat és mindent elkövet, hogy a legrövidebb idő alatt érvénytelenítve legyen.

Sorozatos ünnepségek november 15-ig függőben tartják a politikai helyzetet

A francia vezérkar főnöke az erdélyi Horia, Closca, Crisan ünnepségeken

Bucuresti, szeptember 25. Gamelin tábornok francia vezérkari főnök október elején érkezik az országba. A határnál katonai küldöttség fogja fogadni és egy magasrangú tisztet osztanak be melléje romániai tartózkodásának idejére. A magas vendéget az uralkodó is kihallgatáson fogja fogadni. Gamelin tábornok és kísérete megtekintik a Prahova völgyet és számos vidéki várost. Október 14-én a francia katonatisztek a hadgyakorlatok befejezése után résztvesznek a Horia-Closca-Crisan emlékülnepeleken, majd ok-

tóber 15-én katonai diszszemlén, amit Erdélyben fognak megtartani.
Október 16-án az uralkodó 44-ik születésnapját ünnepli. Ez alkalommal fogadás lesz a király palotában és katonai előléptetések lesznek. Október 25-én Mihály vajda 16-ik életévét tölti be. November 8-án a Vitéz Mihály-rend lovagjai szokásos vacsorájukat tartják. A parlamentet november 15-ig elnapolják. A politikai helyzet tehát november 15-ig függőben marad.

Cuzista demonstráció Szatmáron

Mégis szabad uniformist viselni és uccai felvonulást rendezni?

Szatmár, szept. 25. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap Szatmárra érkezett Gheorghe Cuza, a cuzista párt főtitkára, Nichifor Robu és Ciolac képviselő, valamint a cuzista lánzsás propagandisták kíséretében. Cuza és társai résztvesznek a párt megyei tagozatának vezetőségi ülésén, majd a megye több helységében fognak propaganda gyűlést tartani.
Bár szigorú törvények és az ostromállapot-

tal kapcsolatos rendeletek tiltják egyenruhák viselését és uccai felvonulásokat, a cuzista hívek kékingen, kampós keresztet zászlóval vonultak fel a város uccáin és cuzista indulókat énekeltek. A csoportot Gheorghe Cuza autója követte.
A lánzsás propagandisták már bejárták a megye egy részét és több helyen kimos botrányokat idéztek elő.

A legnagyobb árdragító: az állam

A román polgár fizeti a legmagasabb adókat Európában

Egyes áruk ötven százalékkal drágultak a sorozatos adóemelések miatt

Bucuresti, szept. 25. (Az Uj Kelet tud.) Dreptatea-mai számában a kormánynek az élet olcsóbbtételére irányuló akciójával kapcsolatosan igen jellemző számok látnak napvilágot. A lap szerint a kormány naponta ad hivatalos közleményeket az „uzsora” elleni intézkedésekről. Ezek azonban nem vezethetnek eredményre, mert a főbűnös a legnagyobb uzsora; az állam ellen nem lehet intézkedni. A drágaságért elsősorban a pénzügyminisztériumot kellene felelőssé tenni, amely túlzott fiskalitásával minden árut megdrágított. Annakidején a liberális párt kormányprogramjában szerepelt, hogy „meg fogja szabadítani az országot a nemzeti parasztpárti kormányok adóügyi terrorjától.”

milliárd lej megerhelést jelent az országra. Ez a tízmilliárd lej az összes elsőrendű szültségi cikkek árát 50 százalékkal drágította meg. Penescu Kertch, a kereskedelmi és iparkamarák egyik vezetője, kimutatást készített az egyes cikkeknek az adók következtében való megdrágulásáról. Eszerint a parasztpozító árának 5.23 százaléka volt, 17.16 százaléka emelték 1937-ben. A bocsokortalp 1929-ben 4.07 százalékkal volt megadóva, ma 11.16 százalék az adó. A középminőségű posztó adója 6.01 százalék volt, ma 45.67 százalékat alkotja az eladási árak. A rizs 1929-ben 6.95 százalékkal volt megadóva, ma az adó 50.75 százalék. A benzín adója 38.89 volt, ma 76.53 százalék.
Mindezt négy év alatt végezte el a liberális kormány. Megszüntették az egyetlen progresszív jövedelmi adót, a globális adót, men-

tesítve ezáltal a nagyvédelmeket. Ezzel szemben 1935-ben kétféleképpen 400 millió lej-el szaporították az állam bevételeit a cukor, petróleum és liszt-illetékek, valamint forgalmi adók felemelésével és új illetékek kivételével a teára, kávéra, rizsre, növényi olajra és villanykörtékre 12 százalékos külön adót vetettek ki minden impotált áruira, ami újabb kétféleképpen lejelt jelentett. Ezeket fenntartották az 1936-os költségvetésben is, hozzáadva még más félmilliárd lejt a vastábrára, gyapotra, vasárukra kivett adók révén. Ha most ezeket összevetjük a különböző költségvetésen kívüli új illetékekkel, amelyeket az ipügyi minisztérium a Banca Nationala és a községek szednek, ugy kétségtelenül megállapítható, hogy évenként tízmilliárdnál nagyobb az az összeg, amely az árukra nehezedik.
Nem akarjuk azt mondani — fejezi be cikket a Dreptatea —, hogy nincsenek az országban uzsoraárakra dolgozó kereskedők. Az uzsora kétségtelenül virágzik. A legnagyobb uzsorás azonban, mint mondtuk, maga az állam.

Kevés kezeset, sok adó
A Timpul statisztikai kimutatással illusztrálja, hogy Romániában az adóztatás milyen páratlanul nagy méreteket öltött. Slavescu volt pénzügyminiszter, e kérdés legnagyobb szakértője, néhány év előtt készített hivatalos jelentésében kifejti, hogy az adóterhek 1930—1935 között a jövedelemnek több mint 25 százalékát képviselték, 1931-ben egyenesen 30.7 százalékat tettek ki. Azóta ez a százalék a libeális kormány új illetékei és adóterhei révén még inkább emelkedett. Ezzel szemben Németországban 28.9, Angliában 23.5 és Franciaországban 22 százalékot képvisel az adó-

A KÖVETKEZŐ TULAJDONSÁGOK:
TETTÉK HIRESÉ A MI ÓRÁINKAT:
1. Egyetlenes ütemű járás, amelyet a legfinomabb acélból készült nagyon erős rugó biztosít;
2. A szerkezet szisztematikus, amely egy milliméter az órához tartozó minőségi precizitással kidolgozott karokak utján történik.
3. Készabályozó szerkezet, amely antimagnétikus horgonyból, ballanszár és rugóból tevődik össze;
4. Valamennyi tengely rubinbőre jár;
5. Több, mint százéves tradíció kidolgozás;
6. A legújabb és legmodernebb formák.
VÁSÁROLJON BIZALOMMAL TELLUS ÓRÁT ÉS MEG LESZ ELÉGEDVE

tehe*. Romániában tehát sokkal súlyosabb közterheket kell viselnie az adófizető polgárnak, mint a nagy nyugati államokban. Még tragikusabb teszi a helyzetet, hogy minél kisebb jövedelme van valakinek, annál súlyosabban éri ezeket a terheket. Victor Slavescu számításai szerint Romániában minden lakosra 11.105 lej évi jövedelem jut. Ugyanakkor Németországban átlag évi 47.936, Franciaországban 44.447 lej az átlagos évi jövedelem. A németek és franciák tehát lényegesen többet keresnek és jóval kevesebb adót fizetnek.

A vándorlási problémák a Népszövetség előtt

„Vannak országok, amelyek hajlandók új bevándorlókat befogadni” — mondja a nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatója

Genf, szept. 25. A Népszövetség négyes (költségvetési) bizottságában Butler, a nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatója, jelentést tartott a hivatal működéséről és ezzel kapcsolatosan a vándorlás kérdésével is foglalkozott. Rámutatott arra, hogy egyes országok hajlandók új bevándorlókat befogadására, míg mások kivándorlóik számára kérenek helyet. A nemzetközi munkahivatal ezért elhatározta, hogy rövidesen szakértőkonferenciát hív össze ennek a kérdésnek a megtárgyalására. Komarnicki miniszter, lengyel delegátus kijelentette, hogy Lengyelország részt fog venni a tervbe vett értekezleten, mely kételkedik annak sikerében, miután nem hívták meg arra azon országok szakértőit, amelyeknek módjában állana nagyobb arányú kivándorlást finanszírozni. A lengyel delegáció egyébként a Népszövetség második bizottságában is fel fogja vetni a kivándorlás kérdését.

évvél ezelőtt. Ezt a mozgalmat azonban a jövőben bizonyos ellenőrzés alá kell helyezni és nem szabad szabadjára eresztetni, mint ahogy a 19. században történt.
A vándorlási mozgalommal kapcsolatosan a nemzetközi munkahivatal a következő programot dolgozta ki:
1. A nemzetközi munkahivatal 1938-as világkonferenciájának napirendjén szerepel a vándorló bérmunkások összehívásának és elhelyezésének kérdése. 2. A munkahivatal kérdést intézett bizonyos államokhoz, milyen feltételek mellett volna lehetséges olyan vándorlási mozgalom megindítása, melynek mezőgazdasági telepítés a célja. Az erről szóló vizsgálatok eredményei az összes kormányoknak rendelkezésére állanak. 3. Miután a munkahivatal arra a megállapításra jutott, hogy a mezőgazdasági telepítésre irányuló vándorlás lényegesen könnyebbé válna, ha ezzel kapcsolatosan sikerülne nemzetközi, technikai és pénzügyi együttműködést létrehozni és ezért szakértői konferencia összehívását határozta el, amely ezen együttműködés módjait fogja kidolgozni.

LEGUJABB SPORT

Venus—Juventus 3:1 (1:0)

Bucuresti, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton délután nagyszámu közönség előtt játszották le a Venus—Juventus nemzetibajnoki mérkőzést. A játék nagyrésztében a Juventus volt fölényben, különösen a második féldőben tartósan szorongatta a bajnoksapat kapuját, csatársora azonban nem tudta fölényét gölokra váltani.
A vezetőgőt az első féldőben egyéni akcióból Bodola szerezte meg a Venusnak. A második féldőben tartós Juventus fölény után Dragomirescu 11-esből egyenlített. A mérkőzés már eldöntetlennek látszik, amikor a féldő végé felé sarokrugásból Bodola gölt fejel, majd Petea háromra növeli a bajnoksapat göljainak számát.

— Erich Kästner: Lirai házipatika. Gyógyító humor, csipős vers — orvosság minden bajra. Szikrázóan szellemes új könyve Kaestnernek. 112 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvéttel. Kérjen új jegyzéket.

Szabó Imre legujabb munkája

Erdély zsidói

I. rész.
tamudisták — chaszidok — cionisták Cluj zsidói a város kulturájában.
A napokban megjelenik!
Minden zsidó családnál nélkülözhetetlen

Szeptember 28-án, kedden este az Ujságíróklubban a cionista helyicsoport

SZIMCHÁSZ-THORA

ünnepélyt tart. Meglepetések. Kiváló szórakozás. Minden zsidó ott kell legyen.

SZÍNHÁZ · FILM · MŰVÉSZET

Az Eltévedt báránycák nagy sikere

A péntek esti bemutatón egészen kivételes, kiróbbanó, réglátott sikert aratott André Birabeau, a világhírű francia szerző elragadó vígjátéka, az Eltévedt báránycák. Eseménye a színháznak ez a nagyszerű darab, amelyet a premier közönsége az első pillanattól az utolsóig feszült érdeklődéssel, szakadatlan nyiltszíni tapsokkal, hol kitérő kacagással, hol pedig meghatott könnyekkel kísért. A fel-

vonások végén számtalanszor szólították függöny elé a szereplőket, sőt a vasajtót is sokszor fel kellett nyitni, hogy a szereplők a rengeteg tapsot és virágot megköszönhessék.

A nagy siker arra indította az igazgatót, hogy a darabot egymásután ötször tűzse műsorra s így az Eltévedt báránycák, keddtől estig bezárólag minden este színrekerülnek.

Már szerdán este színre hozza színházunk Molnár Ferenc legújabb vígjátékát: a Delilát

OLUJ, szeptember 25. Az egész színházi világnak legnagyobb szenzációja most Molnár Ferenc új darabja, melynek múlt pénteken volt a bemutatása. A Vígyszínház együttesének előadásában, a világ legelső színházi embereinek jelenlétében adták elő a modern színműírás koronázatlan fejedelmének új művét. A sajtó egyhangú véleménye szerint a Delila

Molnár Ferenc egész életművének legtekélyesebb darabja s felülmúlja mindazt, amit ez a ragyogó író eddig alkotott.

A Delila egy modern asszonyról szól, aki férjének, ennek a mai Sámsonnak nem a haját vágja le, hanem a pénzt szedi el, mert csak így tudja megmenteni attól a ravasz kis bestiától, aki teljesen befonta az urát, úgyhogy a kedvéért el akar válni asszonyától. Egy kis autósárdra a darab színhelye, s Molnár a mai életből ellesett, huszvéralakokat annyi bölcsességgel, csillogó humorral mozgatja, hogy teljesen jogosultak a kritikuskok áradó dicséretei. Valóban az ifjú Molnár támadt fel újra, aki pár évvel ezelőtt kissé el-

kanyarodott eredeti irányától s most szellemben meggyógyodva tér vissza művészetének és büvészetének igazi területére.

A világ többi színházai mind csak a vígyszínházi századik előadás után adhatják elő a Delilát. Jób Dániel és Roboz Imre igazgatók kivételes és szíves hozzájárulása alapján a mi színházunk

a Vígyszínházzal párhuzamosan adhatja elő ezt a világszenzációt jelentő újodonságot,

amelynek próbáit már a múlt héten megkezdte. A színészek éjjel-nappal készültek a ragyogó feladatra, úgyhogy a próbákban a darab már teljesen beérett s ezért színházunk már szerda este kitérhet műsorára a Delilát. A Delila természetesen sorozatos előadásokra tarthat számot, úgyhogy a jövő héten nem is tart több bemutatást a színház s ezért kerül kivételesen a szerdai napra az új Molnár-darab premierje. A Delila főszerepeit Erényi Böske, Fényes Alice, Mészáros Béla, Tompa Sándor, Lantos Béla, Tóth Elek, Szabados Árpád alakítják. A rendezés munkáját Szabados Árpád végzi.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3: Szibill. (Olcso helyárrakkal).
Vasárnap d. u. 6: A romantikus asszony. (Ötödösör.)

Vasárnap este 9: Eltévedt báránycák. (Harmadszor.)

Hétfő este fél 9: Eltévedt báránycák. (Negyedszer.)

Kedd este fél 9: Eltévedt báránycák. (Ötödször.)

Szerda este fél 9: Delila. (Molnár Ferenc legújabb 3 felvonásos vígjátéka, a Vígyszínház jelenlegi páratlan sikere. Főszereplők: Virág ur — Mészáros Béla, Mariana, a felesége — Erényi Böske, Ilonka cukrászleány — Fényes Alice, Csapos — Tompa Sándor, Berényi ur — Lantos Béla, ügyvéd — Tóth Elek, automobilgyűnök — Szabados Árpád. Rendező: Szabados Árpád. Premierbérlet 4. szám.)

Csütörtök este fél 9: Delila. (Rendes bérlet 4. Irodalmi bérlet 3.)

Péntek este fél 9: Delila.

Szombat este 9: Delila.

Vasárnap d. u. 3: Toneanu román társulata.

d. u. 6: Delila.

este 9: Toneanu román társulata.

A kolozsvári Román Opera műsora:

Vasárnap, szeptember 26 este: Parasztbecsület és Bajazzók.

Hétfő, szeptember 27: Vörös rózsák.

Péntek, október 1: Mártha.

Szerda, szeptember 29: Parasztbecsület és Bajazzók.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA

Ma, vasárnap utoljára: Mitsuko. Japánban készült filmcsoda, aki nem látta, feltétlenül nézze meg!

Hétfőtől. Csak három napig! John Wayne a cowboy-király legszenzációsabb filmje: A titokzatos ellenség. A vadnyugaton lejártszó izgalmas film, amelyben a cowboy-király csodalova Diabolo bravuros mutatványokat produkál. Előtte Fox journal.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap 3, 6 és 9 óra: I. Echipajul. Izgalmas repülő dráma. Fősz.: Annabella és Jean Murat. II. Mazurka. Orosz bűnügyi dráma. Kolozsváron utoljára. Fősz.: Pola Negri és Albrecht Schönhals. III. Journal.

דיע טוידאער חיה ווכט פער זאמארט אינען טיכטיגען בחור יריש מרבים דער חומש רשי אונד אויך נפית אונטערריכטען קאנן. אפגעשריבן צוויי ריכטען אן.
Ernst Rendel Tu'fa

Dr. LENGYEL
SZANATÓRIUM
Cluj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3-A)
Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülvéve a város centrumában. Minden szobája teraszra nyílik, 300 m² tetőterasz van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légtüdőket lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülészoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vízgyógyintézet. Belsőfürdő, amely krónikus béibántalmak, székrekedések, epe- és vesekövekkel-kötődő eredményeket ad. Electrotherapia; ultra rövidhullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés, Laboratóriumok. A tetőterasz mirigyes gyerekek kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogó- és hőzőkúrák. Diétás konyha. Fertőző betegeken kívül minden beteg felvesz. Üllő- és lábadozó betegeknél is igen alkalmas. Mérféket díjazás.
Szabad orvos-választás
Az intézetnek rituális konyhája is van.

HAJHULLÁS ELLEN AZ ORVOSOK CSAK BIRKENWASSER-T RENDELNEK

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állás-keresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítani lehet porróbályáz mellékelve van.

Szómebundák 3800 lejtől részletfizetésre is kaphatók. Átalakítások, gallérozások a legújabb bécsi modellek szerint készülnek Bixenspanner szörmesalonban Regele Ferdinand 3. Szembe a kapuval az emeleten.

Saját termései máramarosi nemes fajalmát 7 leivel kilogramonként ab Sighet, csomagolás és fuvarokért saját árban, szállít 60-70 kilós ládákban kívánt szortimentben előleg és utánvét mellett Fuchs Eduard Sighet.

Kuz'berg Ma'git diplomás nyelvtanárno tanítását megkezdte. Tanítja a román, angol, francia, német, olasz nyelveket. Jelentkezni: Str. General Grigorescu 8. Erzsébet villa, emelet.

Kuz'berg Ma'git diplomás zongoratanárno tanítványokat és énekkorrepetálást vállal. Jelentkezni Str. General Grigorescu 8, Erzsébet villa, emelet.

500.000 lej készpénzzel társulnék rentábilis vállalathoz. Cim a kiadóban.

Megbízható zsidó leányt felveszek háztartásomba. Rosenzweig, Regina Maria 6.

Iz'aelita urileány keresi feltétlen korrekt intelligens uriember ismeretségét későbbi házasság céljából. Leveleket kérem „Ketten keressünk” jellegére a kiadóba.

Jömegejelentésű, szolid hölgyek tisztességes inkaasszisztencia foglalkozást kaphatnak. Ajánlatokat „Napi 120-200 lej” jellegével a kiadóba.

Naponta utazom repülőgépen Bucurestibe, Váradra, Szatmárra, bármilyen sürgős ügyet elintézek. „Ügyvédjelölt” jellegére a kiadóba.

Budapesti zeneakadémiát végzett zongoratanárno vállal zongoratanítást jutányos ár mellett. Erdéklődni lehet Regele Ferdinand 40. I. em. Schwartz Miklósnál d. u. 2-4-ig.

Keresünk elsőrendű nőtlen segédet textilszakmában. Molnár Testvérek Tg-Mures.

Libazsir (Ibhaháj) ort. kóser, „hechserrrel”, prima minőség, 25 kilós jeges csomagolásban 45 lej kilónként franko, szállít B. Kismann baromfi-kereskedés Arad, Str. Certesasilor 1.

עס ווארדע געווכט פיר זויפארט אין בחור חיה וירש ווער ווארדיג איזט צו באנדע צין איין שויסט פאסטען אין איין גראט סעט ארטשאפט צוועקס צו הייראטען בתי של הישרוב פאן דארט אינטערטירענדע ביטע זיך צו מעלדען ביא אדמיניסטראט ציאן פאן דיעער בלאט.

A satumarej zsidókóház keres perfectül főző megbízható szakácsnőt. Bővebbet: Spitalul Evreesc Satumare.

Keresek okt. 1-re vagy 15-re 3 tagu családdal szerényigényű, 40-45 év körüli vallásos zsidónőt, ki önállóan tud főzni, házvezetőnőnek (cseléd van). Mátyás Jakabné Ludus, jud. Turda.

Segéd konfekció, cipő és divatszaktmából azonnal felvétetik. Ajánlatokat kér Emanuel Grünberger Caransebes.

Ipa'vállalat keres autorizált, mérlegképes könyvelőt. Kézszel irt ajánlatokat fizetési igény és személyi adatok megjelölésével „Könyvelő” jellegére a kiadóba kérének.

Ügyvédi titkárnő, perfect román-magyar gépirónő, pénztárkezelésben, könyvelésben jártas, alkalmazható keres. Elmenne magános izr. uriemberhez házvezetőnőnek. Vidékre is. Megkeresést „Tisztviselőnő” jellegére a kiadóba.

Belvárosban 1-2 tisztviselőnőnek különbejárata szépen butorozott szoba kiadó. Erdéklődni: Regele Ferdinand 20, I. em. balra, ajtó 2. Déléltől 8-10-ig, d. u. 5-7-ig.

Egzisztenciát nyújtó prima képviselőkhez és áruaktárhoz tőkésárs kerestetik. „Biztos pénz” jellegére.

Keresek képzett gye'mekgondozónőt tízhónapos gyermek mellé november elsejére. „Gyermekgondozónő” jellegére a kiadóba.

Dioszórtizógép géphajtásra és dióhéj manipulálásához szükséges felszerelés bérbeadó, vagy eladó. Bárzava S. A. Arad, Bulv. Regele Ferdinand 6.

Különbejárata elegenszán butorozott szoba, fürdőszobahasználattal, kiadó egy vagy két személynek, lehetőleg tisztviselőnek vagy alkalmazottnak. Str. Pop Iulian 28.

Pianino Stingl gyártmány és rövid keresztűros zongora olcsón eladó. Szigeti, Memorandulul 15.

Képek'etét, porcellánt, szőnyeget legolcsóbban szerezhetsz be: „PAX” Cluj, Cal. Marechal Foch 6.

Orvosi rendelő.
5000 lakosu vidéki centrumban jól bevezetett orvosi, fogászati és röntgen-praktisszal, felszereléssel vagy anélkül — családi okokból sürgősen étadó. Esetleg helyettes kerestetik.

Röntgen agregattal eladó
Ajánlatok: Dr. Erdélyi Parf. IDEAL Tg-Mures.

Német-román gyors- és gépiró(nő) helybeli részvénytársasághoz azonnali belépésre kerestetik. Kézírásos ajánlatok fizetési igény megjelölésével „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kérének.

Férjhez adnám leányomat 100.000 lej hozománnyal biztos egzisztenciájú orth. vallásos, 30-35 éves uriemberhez. „Mazel-Tov” jellegére a kiadóba.

Poloskai'tást legmodernebb paragázmódszerrel, garancia mellett, eszközök deparazitáló osztályunk. „Polynea” laboratórium, Avram Iancu 16.

Kiadó butorozott szoba kétszemélynek. Ugyanott jó kóser koszt kapható. Marechal Foch 28, emelet.

Eladó keveset használt leányka kabátok, átmeneti és téli. Ugyanott férfi trenccsó. Piața Mihai Viteazul 39, em., ajtó 3.

Hölgyeim!
Ha informálódni akarnak a legújabb öszi és téli kabát és ruhaujdonságokról, forduljanak teljes bizalommal a
„Revue”
női divatruházhoz Regele Ferdinand 23.
Tulajdonos: MOZES ANDREI

Manelusen melléklettel
„BNÉ ASER”
„בני אשר”
Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve, Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó házban nélkülözhetetlen. 80 lej bélyeg beküldése ellenében portómentesen kapható Rosenzweig Anton könyvkereskedésben OLUJ. Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak a könyvről

Jog és horogke Ami vádo

Berlin
A németországi igazságsszallista szellemmel való attitűd, amely a legkiválóbb nézetesével szakadatlanul folyó látítja meg az utóbbi nap döntése, hírlapi cikke egy igazságügyminiszeri nyilat

A védőügyvéd
Az új német jogi élet szemé az a különleges helyzet, am véd védeccével szemben előtéménynek mindenütt a világ, hogy a jogilag nem kétkint nélküli arra, hogy büllan, jogi segélyben részesmet jogi felelősséggel nem egyössze, hogy a védőügyvéd a nyújtson a vádlottnak, ha ról megvan győződve. Ilyen telessége a német védőügylépjen saját védece ellen. morális terekvés nyilvánulrogásban, amely a vádlottközvetlőjává a védőügyvégyakorlatban mégis azt a ügyvédi titoktartás kötelezszüntetése fonák helyzetecsak a vádlotokról lenne lenne baj, legalább is a jogból, komoly veszedelm ott rendszer a védőügyvédek efenyegetni.
Amióta „a védőügyvéd a közellenség”, azóta a vávesebb hajlaman mutatnaküggyvédet választanak. Nínaki szeretné, hogy a saját drága pénzéért ellene dolgoA védőügyvédek nyugtaismert német jogász, dradott egy hírlapi cikkben hditványozza, hogy a védő, a tártalanságáról meggyőződygyen köteles, hogy visszalöl, de arra már nem, hogy zását meg is indokolja. A en az esetben is meg lesz hogy a védőnek alapos oka lem letteléne, de — mint fejt — ez nem fogja a bírni, elvégre a védő tévedhet.

Kérdés, hogy a vádlottaknak-e. Ha nem, akkor a form nem fog a védőknek

Üságot nem járnatl

A Legfelsőbb Porosz Kság megállapította egyikvel, hogy nem tekinthetonek, ha egy állami tisztvisocialista érzelmi, feltéve nem nyilvánítja. Még az ség, ha egy állami tisztviserre vonatkozóan hivatalos nek hozzá, nem-nacionáliszó dását beismeri.

Ezzel a meglepően liberészemben a kérdéses esetbróság, hogy a szóbanforglöt fegyelmi eljárás nélkül tani, mert nem tanusított zeti szocialista mozgaltóirant és évek óta egy újsá Százöt

A „Juristische Wochenszében leközli most a teljes dr igazságügyminiszer n tett előadásának, amelyet lista Jogvédő Szövetség becött. A miniszter a horoglett bírálról a következő f meg:

A nacionalsocialistalepetésszerűen ért egy csorok bírót, akik ettől függeszületes emberek voltak. tvevtt egyszerre az a hóborégbe minden erővel beférködönlököztak, hogy máské zisztálni. Ezek az urak m hoztartozóság” lelki betegs

STER
Str. N. Iorga (volt Zöld

Jog és horogkereszt

Amikor a védő köteles vádolni védencét...

Berlin, szeptember 30.

A németországi igazságszolgáltatás nacionalista szellemmel való átítatásának munkáját, amely a legkiválóbb német jogászok vezetésével szakadatlanul folyik, érdekesen világítja meg az utóbbi napok néhány bírói döntése, hírlapi cikke egy szokatlannal ösztinte igazságügyminiszeri nyilatkozat.

A védőügyvéd — fizetett ellenség?

Az új német jogi élet szembeálló specialitása az a különleges helyzet, amelyet a védőügyvéd védencével szemben elfoglal. A védői intézménynek mindenütt a világban az a lényege, hogy a jogilag nem képzett vádlott, tekintet nélkül arra, hogy bűnös-e, vagy ártatlan, jogi segítségben részesüljön. A mai német jogi felfogással nem egyeztethető azonban össze, hogy a védőügyvéd akkor is segítséget nyújtson a vádlottnak, ha annak bűnösségéről megvan győződve. Ilyen esetben az a kötelessége a német védőügyvédnek, hogy felépjen saját védenca ellen. Bámmennyire is morális törekvés nyilvánul meg ebben a feladatában, amely a vádlott első bírójává, sőt közvédelméjévé a védőügyvédet teszi meg, a gyakorlatban mégis azt mutatja, hogy az ügyvédi titoktartás kötelezettségének megszüntetése fonák helyzetet teremtett. Ha csak a vádlottról lenne szó, az még nem lenne baj, legalább is a jogászok szempontjából, komoly veszedelem ott van, hogy az új rendszer a védőügyvédek existenciáját kezdi fenyegetni.

Amióta „a védőügyvéd a vádlott elsőszámu közellensége”, azóta a vádlottak egyre kevesebb hajlamot mutatnak arra, hogy védőügyvédet válasszanak. Nincs olyan vádlott, aki szeretné, hogy a saját ügyvédje az ő drága pénzéért ellene dolgozzék.

A védőügyvédek nyugtalanságának egy ismert német jogász, dr. Hoffmann Kunt adott egy hírlapi cikkben hangot, aki azt indítványozza, hogy a védő, ha nincs védenca ártatlanságáról meggyőződve, csak arra legyen köteles, hogy visszalépjen a védelemről, de arra már nem, hogy ezt az elhatározását meg is indokolja. A bíróság ugyan ebben az esetben is meg lesz győződve arról, hogy a védőnek alapos okai vannak a védelem letételére, de — mint dr. Hoffmann kifejti — ez nem fogja a bíróságot befolyásolni, elvégre a védő tévedhetett...

Kérdés, hogy a vádlottak is így gondolkoznak-e. Ha nem, akkor a Hoffmann-féle reform nem fog a védőknek sokat használni.

Újságot nem jártnai — fegyelmi vétség

A Legfelsőbb Porosz Közigazgatási Bíróság megállapította egyik legutóbbi döntésével, hogy nem tekinthető szolgálati vétségnek, ha egy állami tisztviselő nem nacionalista érzelmi, feltéve, hogy ezt kifelé nem nyilvánítja. Még az sem szolgálati vétség, ha egy állami tisztviselő, amennyiben erre vonatkozóan hivatalosan kérdést intéz nek hozzá, nem-nacionalista meggyőződését beismeri.

Ezzel a meglepően liberális elvi döntéssel szemben a kérdéses esetben kimondta a bíróság, hogy a szóbanforgó állami tisztviselő fegyelmi eljárás nélkül is el lehet bocsátani, mert nem tanúsított érdeklődést a nemzeti szocialista mozgalom szellemi javai iránt és évek óta egy újságra sem fizet elő.

Százötvenpercentes nációk

A „Juristische Wochenschrift” teljes egészében leközli most a teljes szövegét Franck dr igazságügyminiszer nagy feltűnést keltett előadásának, amelyet a Nemzeti Szocialista Jogvédő Szövetség becsületbírói előtt tartott. A miniszter a horogkeresztessé átvett bírákról a következőkben emlékezett meg:

— A nacionalista forradalom megkezdésénél ért egy csomó polgárt, köztük sok bíró, akik ettől függetlenül derék és becsületes emberek voltak. Nagyrésztükön erővel vitt egyszerre az a hóbort, hogy az új közösségbe minden erővel beférkőzzenek, mert úgy gondolták, hogy másképp nem fognak egzisztálni. Ezek az urak megkapták a „párt-hoztartozás” lelki betegségét. Ez a pszich-

„Nem minden náci becsületes ember”

zis negatív formában abban nyilvánul meg, hogy a beteg azt mondja magának: „Belőlem nem lehet több semmi, én nem csinálhatok semmit, teljesen vissza kell húzódom, mert nem tartozom a nacionalista párhoz”. A pozitív megnyilvánulási formája a kérdéses lelkiállapotnak, hogy az illető ezt mondja magának: „Neked százötvenpercentes nacionalistának kell lenned, hogy behozd, amit eddig mulasztottál!” Ebben a felfogásban borzalmas lelki és lélektani eltévelyedés rejlik. A beteg konfliktusba kerül Istennel és a világgal: a kerületi pártvezetőséggel és a helyi csoport vezetőivel, akik a maguk részéről kénytelenek föltenni a kérdést: „Mit keres itt ez a vén burzsoá?” A polgár, aki azelőtt tisztességes ember volt s akit a mi forradalmunk meglepésszerűen ért, például a bíró, most olyan döntéseket hoz, amelyek különösen hangsúlyozni akarják, hogy ő mennyire nacionalista meggyőződésű, a legértelmetlenebb módon sokhavi börtönt szab ki emberekre, akik egyszer gyantatlanul valami kijelentést tettek, csak hogy megmutassa, milyen jó és hű nacionalista lett belőle.

„Nem mindenki becsületes, aki náci”

Ez az állapot nagy veszélyt rejt magában. A becsületbírók tagjainak éppen ezért tisztában kell lenni azzal, hogy nem mindenki abszolút becsületes ember, aki a párt-hoz tartozik. A pártbírók határozatai sokat tudnak erről mondani. Ez nem is lehet másként. Egy tömegszervezetben mindenféle ember akad, olyan emberek is befurakodtak kö-zénk, akiket előbb-utóbb ki kell közsíteni. A párt a maga egészében megingathatatlan marad az ilyen elszigetelt jelenségek ellenére is, mert meg tudja szabaddítani magát azoktól, akik nem bevalók. A Jogvédő Szövetségben helyet foglalnak párttagok és nem párttagok. Eszemben sincs, hogy a szövetségnek azokat a tagjait, akik párttagok fehér báránynak tekintsem és jobbra ültessem s még kevésbé, hogy a nem-párttagokat mint fekete báránynak a baloldarra utasítsam.

Ez a miniszteri beszéd is egyik jele azoknak a nehézségeknek, amelyekkel a nacionalista szocializmus átalakító munka jár.

Puder, a legfinomabb árnyalatokban.

Az egész világon elismert Richard Hudnut Three Flowers puder számos diszkrét árnyalata között, biztosan megtalálja azt is, amely az Ön arcborének — a különféle évszakokban, a nap éles fényénél, vagy mesterséges világításnál — a legjobb megfelel. Ez teljessé teszi a Richard Hudnut Three Flowers szépségápolást, amely eddig a legeredményesebbnek bizonyult.

A Richard Hudnut Three Flowers puder tökéletesen tapad egy utólráhatatlanul finom csaknem észrevehetően rétegben és így a legnehezebben kezelhető arcborének (akár zsiros, akár száraz) is matt, bársonyos ragyogást kölcsönöz.

RICHARD HUDNUT

Three Flowers Beauty Treatment

Tudja ön, hogy miből van a ...

Kátrányból virágillatot, fából műselymet, tejből galalitot, mészből és szénből gummit, lenből bőrt varázsol elő a tudomány

Az anyagok rangsora folyton változik. Az alchimisták az arany tekintélyére törektek, mesterséges arányat akartak az ásványi arany helyébe. Az arany azonban nem hagyta magát, máig is sértetlenül őrzi tekintélyét. A legkülönbözőbb pótanyagok születtek és az évtizedek, sőt évszázadok során feledésbe borították az eredeti anyagot. Ki törődik ma azzal, hogy a papír csak pótanyag volt a papirusz, pergament, majd a rongyból készült papír helyén?

Valami kényszer vitte mindig rá az emberiséget a pótanyagok feltalálására, a mesterséges nyersanyag előállítására. Napoleon elzárta a kontinenst s kitalálta a kikötőkből az angol nádcukorszállításokat. Hogyan lehetne másként cukrot előállítani? — ez izgatta a kutatókat. Magraff, a híres berlini patikusnak a nádcukorimporttal foglalkozó keletindiai társaság 50 ezer aranyat kínált, ha tudományos könyvében megállapítja, hogy repacukrot nem lehet előállítani. Azóta Európában általánossá vált a cukorrépatermelés és a „pótanyag” kizsírította elődjét.

Ma már az autarkia nemcsak ötletszerűen, hanem módszeresen viszi rá a vegyszereket a mesterséges anyagok kutatására, amelyek például a német birodalom négyéves tervének egyik sarkalatos pontjává tett.

Ma használatos, nélkülözhetetlen anyagjainkat többnyire a szükség indította el pályafutásukon. A 17. században Európában általános fainékos uralkodott, erre megpróbáltak a kőszénrel, 1619-ben jelentették be az első szabadalmat Londonban a kőszénrel való vasolvasztásra.

A nyersanyagok története jórészt az ember története, birtokuk hatalmat ad, hiányuk megfeszített munkára kényszerít és tovább lendíti a haladást. A nikkelbányák 86 százaléka Kanadában van s a nikkelpiacon Kanada parancsol, a platina Oroszország kizárólagosága. A világ petróleumtermelésének 60 százaléka az Egyesült Államoké, a kaucsukja csak az angol gyarmatokon nő, a chromról azt mondják a tudósok, hogy mindössze nyolc és fél évre elegendő, tehát vagy új bányákat kell találni, vagy pótanyagot, pótcromot fel-fedezni. Az ólom kilenc évre elég. A higanybányák tizennyolc év múlva kimerülnek. A vasérckészletek is rohamosan fogyhatnak és már a nemrozsdásodó acél gyártják, hogy csökkentésük a fogyasztást. A benzinnelátás nehézségei a mesterséges benzint juttatják mindjobban szóhoz s már működnék is a benzinhajtotta motorok helyett a faszéngáz motorok.

Valamikor az indiai indigófaból állították elő a kékfestéket, manapság a kátrány a mindentudó festéknyersanyag. Illatszerek, gyümölcs- és virágaromák támadnak a fekete kátrányból. A facellulózéból műselyem, a lefőltött tejből galalit és a celluloidból bakelit lesz. A salétromot nem kell már Chiléből szállítani, nitrogén korlátlan mennyiségben áll rendelkezésre a levegőben, csak meg kell kötni s már meg is van az, értékes és a növény számára könnyen oldódó méshidrogén. Németországban már a kaucsukimportot is igyekeznek kiküszöbölni, mészből és szénből gyártják a bunagumit, amelynek előállításá-

egyelőre még drága, de tény, hogy ellenálló és tartós.

Ez történik most békében, de mi volt a háború alatt? A csalánból is akkor vált értékes rostanyag, a szacharint is akkor fedezték fel a cukor helyébe, különben csak a betegek ismerték. Nem is érdemes beszélni azokról a pótanyagokról, amelyek eltűntek a szükség megszűntével, amilyen volt a tölgyleveléből készült és nikotinnal pácolt dohány, a bőrré maszkírozott lenszövet, a sörgyárakban maláta helyett használt burgonyakeményítő.

Magyarországon dr. Vargha József műegyetemi professzor eljárása szerint kátrány és szén keverékéből benzint készült.

És mi mindent akarnak még? Ki lát be a laboratóriumok kisélyébe, ahol a dolgozó tudósok terveznek és kísérleteznek, hogy megtörjék a nyersanyagok hűségét és hogy az emberiséget jobb, olcsóbb, tökéletesebb anyagokkal lássák el.

— Elégtelt kapott a krácsfalusi zsidó hitközség. Sighetről jelentik: Röviddel ez előtt megírta az Uj Kelet, hogy egy tuluzgó máramarosi adóvégrehajtó, névszerint Vasilescu Gheorghe állítólag 300 lejes adótartozás fejében leszede és elcipelte a krácsfalusi zsidó hitközség templomának ablakait. A tuluzgó végrehajtó tette annál is súlyosabb elbírálas alá esik, minthogy a hitközségi elnök távollétében cselekedett anélkül, hogy a pénzt előzőleg a törvényes szabályok betartásával követelte volna. A hitközségi eljárás bűnvádi feljelentést tett a végrehajtó ellen, ugyanakkor felettesenél is feljelentették. Mint értesültünk Vasilescu Gheorghet fegyelmi uton elhelyezték Máramarosból egyik Szatmár-megyeyi községbe. Vasilescu elhelyezését elégteltelt vette tudomásul a zsidó közvélemény.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Iorga (volt Zöldra ucca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Budély vezető étterme, az utazó közönség kedvence találkozhelye. ארטה כשר.

HIREK

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt szerdán, a rendes időben jelenik meg.

Miről tárgyalnak az angol-amerikai valutaszakértők? Londonból jelentik: A Morning Post szerint Sir Frederic Philips angol kincstári államtitkár washingtoni megbeszéléseinek főtárgya az az új politika, amely a francia frank árfolyamát minden alátámasztás nélkül sodródni engedi. Amerikai megfigyelők állítása szerint a háromoldalú devizaegyezmény kétoldalú egyezménnyé sorvadt el. Anglia és az Egyesült Államok közt a műveletek simán folynak, de mindkét állam tekintetben a francia frankkal szemben. A new-yorki Journal of Commerce szerint a megbeszélések főtárgya az aranyutermelés. Az amerikai aranyvásárlások megszüntetése egy csapásra megszüntetné a még létező pénzügyi szilárdságot. Ezért az Egyesült Államok a kisebb rosszat választják és megvesznek minden felkínált aranyat. Amerikai pénzügyi körök meg fogják magyarázni Angliának, milyen nyomasztó terhet hárít a washingtoni kincstárra az az erőfeszítés, hogy fenntartsák a harmincöt dolláros aranyegységüket a példátlan aranybeáramlással szemben.

**Október 7-18-ig
Az Oradeai
Kereskedelmi Csarnok
Nagy kiállítása**
Vasúti kedvezmények. Ingyen tombola. Vízummentes határátlépés a szomszédos országokból.

Testrészes adásvételi iroda nyílt meg Newyorkban. Newyorkból jelentik: James Stotter dr. new-yorki orvostanár „testrészes adásvételi irodát” nyitott. Eddig tízenötön jelentkeztek, akik hajlandók testük csekélyebb részeit, mint orporcorogó, fülcimpa, borda- és csontrészt megfelelő árértékpénzt eladni. A szomszédos országokba eladott és bevett összegek, hogy súlyosabb műtéteknél minél gyorsabban meg lehessen szerezni a hiányzó testrészt pótlásra legalkalmasabb „anyagot”. Stotter dr. reméli, hogy rövidesen egész fülek, orrok és nagyobb bőrfelületek is kaphatók lesznek a mindennapi „testrészes-tőzsde” forgalomban.

Aki fűss és munkaképes akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széké, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és a bőre tele legyen mindenféle pattanásokkal, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

Hajtóvadászat két veréb után. Az angol lapok mulatságos részleteket közölnek arról a nagy hajtóvadászatról, amelyet Nyugat-Ausztráliában cenzúráznak most — két veréb után. Ausztráliában ugyanis nincsenek verébe s így ez a fiatal világrész eddig nélkülözött ezeket a szemtelen, kártevő kis madarakat. Mig Kelet-Ausztráliába néha-néha eljutott egy-egy veréb, addig Nyugat-Ausztrália földművelői boldogan büszkélkedhettek azzal, hogy az ő földjeiken nem kell madár-ijesztőt állítani. Most azután megtörtént a szörnyű eset: két veréb, mint potyautas egy szállítógőzösön megérkezett Nyugat-Ausztráliába. A lakosság rögtön felfedezte a verébekeket, megindult a hajtóvadászat, de eddig nem vezetett eredményre. Most komoly „vérdíjat” tűztek ki a két veréb fejére. A jutalmat az kapja, aki akár elevenen, vagy holtan beszolgáltatja őket. A két kis szemtelen madár azonban egyelőre vígan ugrándozik az ausztráliai fákban, mert bizonyára egyikük sem tudja, hogy elfogatparancsot adtak ki ellenük...

A világ legbecsületesebb embere. Londonból jelentik: A világ legbecsületesebb embere kétségtelenül az a hölgy, aki az angliai Suttonban lakik s akinek esetét most írták meg az angol lapok. Néhány nappal ezelőt a gromsbyi állomásfőnök névtelen levelet kapott, amelyben a levélíró közölte vele, hogy másnap délután egy hölgy fogja felkeresni igen fontos ügyben. Az állomásfőnök azt hitte, hogy barátai valami tréfát tüznek vele, de a legnagyobb csodálkozására másnap délután a jelzett időben valóban beállított hozzá az ismeretlen hölgy, aki közölte vele, hogy ő írta a névtelen levelet. — Uram — mondotta a hölgy izgatottan —, évek óta nem tudok aludni, mert leküzdhetetlen lelkiismeretfurdalásom van és ettől csak én tud engem megszabadítani. Huszonegy évvel ezelőt Grimbyből Suttonba utaztam, velem volt a kutyám is a vonaton, eszembe jutott, hogy a kutyámnak elfelejtettem jegyet váltani. Szóval becsaptam a vasutársaságot. Huszonegy év telt el azóta és én mégsem tudok megszabadulni a lelkiismeretfurdalásomtól. Szeretném, ha a menetjegy árát most utólag elfogadnáktól, mert újra nyugodtan akarok aludni... Az állomásfőnök szabályszerű nyugtát állított ki öt pécéről, amit a hölgy boldogan kifizetett. Azt hisszük nem túlzás, ha ezt a hölgyet tartjuk a világ legbecsületesebb emberének.

Erdékes sorsjegyek. Vinceza olaszországi városban egy borotválkozó férfi egy sorsjeggyel fizette ki borbélyát, mert nem volt ideje szálírlást felváltani. A borbély elfogadta a sorsjegyet, amelynek ára körülbelül megfelelt a borbély által végzett munkának. A másnap huzáson a borbély 75.000 lejnyi összeget nyert a sorsjeggyel, azaz a sietős ur meglehetősen drágán borotválkozott. — Még érdekesebb sorsjegyhuzás történt azonban Svájcban, ahol a munkanélküliek javára rendeztek osztálysorsjátékokat. A 100.000 frankos főnyereményt egy ismeretlen ur nyerte, aki levelet intézett az igazgatóságához és az egész pénzt a munkanélküliek javára ajánlotta fel, mert azzal a kimondott céllal vásárolta a sorsjegyet, hogy nyereség esetén a nyereséget jótékony célra adja. Az ismeretlen adakozónak csak az az egy kikötése volt, hogy a sorsjegyet kihúzó oserkészfiumak 2000 frankot adjanak a főnyereményből.

Tanítassuk gyermekeinket héberül! Felvételnek Temesváron 4-8 év közötti gyermekek. Társas tanulás a legújabb természetszerű módszer szerint. A gyermek a nyelvet könnyűszerrel sajátítja el, játék, ének, kórusok és kézimunka révén. Kitűnő tanerő, aki több, mint 20 éven keresztül vezetett héber óvodát. Beiratások mindennap délelőtt 10-12, délután 4-6 óra között. Cim: Lea Kutscher, Timisoara, II. ker. Str. M. Romanul 3.

Kedden, szeptember 28-án tartja a cionista helyi csoport ezévi Szimhasz-Thora ünnepélyét az Újságíróklubban. A nagyszabásúnak ígérkező ünnepély elé általános érdeklődéssel néz a város zsidósága. Az estély rendezése s legközelebbi időben folyik. Szórakoztató programja és anyagi eredményének fontos rendeltetése indokolta teszi az érdeklődést és eleve biztosítja a sikert.

Ausztráliában megalakították a vakok sakk-klubját. Albert Russel öt évvel ezelőt autószerencsétlenség következtében megvakult. Mivel mindig kiváló sakkjátékos volt tapasztalataival segítségével vakágában is megkísérelte a sakkjátszást ami rendkívül módon sikerült neki. Mivel polgári foglalkozását vakága miatt nem folytathatta, egyre több ideje maradt a sakkjátszásra úgy, hogy hamarosan a legelső vakok sakk-klubjának is sikerült megszerveznie. Hamarosan az adelaidi sakk-klub tagja lett, amelynek már volt egy vak mesterjátékosa, E. G. Radcliffe teológiai tanár személyében. Ez a két ember volt a vakok sakk-klubjának a magva. Felhívásukra egyre több sakk-játékos jelentkezett úgy, hogy ma Adelaidban tíz, Brisbaneban nyolc vak sakkjátékos tömörült társaságba és Ausztrália többi városából még többen csatlakoztak hozzájuk, mint kültárok. Most már folyóiratokban is közzik az érdekesebb játszmákat a rendkívül szívós és türelmes vak sakkjátékosok.

Fülfedezték a világítógáz mérgeztetését. Bécsből jelentik: A köszénből világítási és ipari célokra fejlesztett és a metán-gáz mérgező hatása ellen régóta keresnek ellen-szeret, amit a napokban egy bécsi tudós, Wolf Müller kémikus, egyetemi tanár fedezett föl. Müller professzornak hosszú évek kísérletezgetése után sikerült a gáz mérgező-anyagát, a szénoxidot vegyi úton lekötöni, vagy megváltoztatni. A mérgeztelési eljárás költségeit a fogyasztók fogják viselni az első időben. Később ugyanis a szénoxid kivonása már nem fog sokba kerülni. Müller tanár szerint ugyanezt a földgáznál is meg lehet csinálni és akkor a gáz használata a villanynál is veszélytelenebb. A mérgeztelési eljárást Var-sóban már megkezdték. A bécsi tudós találmánya iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Romániában és mindazon országokban, ahol földgáz van.

Eljegyzés. Friedmann Klári Baiamare és Goldberger Emil Satumate jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Vérbosszu egy amerikai tábornok. Newyorkból jelentik: A Kentucky-államban levő Shelbyvilleben nyílt üccán lelőtték Denhardt tábornokot, aki májusban gyilkosság-gal vádolva állott az esküdték előtt. Az volt ellene a vád, hogy mennyasszonyát meggyilkolta. Denhardt generális tagadott, a bizonyítékok elégtelensége miatt pedig az esküdték nem tudtak megegyezni, ami a vádolt tiszt fölmentését eredményezte. A napokban a meggyilkolt leány három fivére az üccán tiz lövést adott a tábornokra, aki a helyszínen meghalt. A fivérek azonnal jelentkeztek a rendőrségben, ahol előadták, hogy vérbosszút állottak testvérük gyilkosán. Denhardt tábornok, aki Kentucky állam egykori helyettes kormányzója volt, másnapra volt megidézve a törvényszék elé egy nagyobb szaksztási büntnyben.

**Szőrmé-
vásárlás**

bizalom dolga:
Elegáns, jó és olcsó

Weisz T.

szőrmeszállónia
CLUJ, Calea Regele
Ferdinand 11. I. em.

Gólya-palota

„BLUM Marcsa utóda.” Végh Kató újonnan átalakított mozgásművészeti iskolájában (str. Memorandului 20), a beiratkozások megkezdődtek. Gyermek csoportorák a legmodernebb pedagógiai módszerrel, felnőtt erősítő és fogyótorna. Magánorák Ritmika, korrekciós gyógytorna. Tanerőképzés. Beiratkozni lehet 3-4-ig, este 7-8 óráig.

Orvosi hír. Dr. Havas József fül-orr-gége szakorvos külföldi tanulmányutjáról hazatérkezett és rendelését megkezdte Cal. Regele Ferdinand 30 alatt.

A svájci szövetség-tanács elutasította a szabadkőművesek elleni javaslatot. Bernből jelentik: A napokban a svájci törvényhozó testület egyik fasiszta-csoportja javaslatot terjesztett be, amelyben kérte a szabadkőműves alakulatok feloszlatását. A szövetség-tanács behatón foglalkozott a kérdéssel, amelyet minden oldalról megvilágított. Megállapították mindenekelőtt, hogy a szabadkőművesek nem végeznek földalatti munkát. Emberbaráti tevékenységüket szerényen, titokban végzik, amiről azonban a kormányok tudnak. Semmi ok nem forog fenn a szabadkőművesek megrendszabályozására, annál kevésbé, minthogy a szabad Svájc alkotmányát is szabadkőműves-szellem hatotta át. A javaslatot túlyomó többséggel elvetették.

CEHOSLOVACA

fiókja: Cluj, I. G. Duca ucca 3. szám.
(Select mozgósínház mellett)
az őszi és téli szezonra elsőrangú kivitelű
férfi, női és gyermek

ruházati cikket

óriási választékban

hoz forgalomba ugyanolyan árak mellett,
mint a bucaresti központ.

Főtiszt. Glasner Mózes 5^{ty} emlékére. A kolozsvári Mizrachi csoport a Poale Cedek imaházában Smni Azeresz f. hó 27-én délután 5 órákor. Hazkarat (gyászintenzitelt) tart. Kérjük a Mizrachi tagjait, hogy elhunyt vezérünk kegyeletes ünnepélyén tömegesen megjelenni sziveskedjenek.

Orvosi hír. Dr. Emanuel Anca belgyógyász specialista, hazatérve rendelését újra megkezdte str. Memorandului 27 sz. alatt (UEC palotában). Röntgen és Rectoscopiai laboratórium. Telefon 18-31.

Héber-angol kurzus. A kolozsvári Wizo október elején héber-angol kurzust nyit. A kurzusra jelentkezni, valamint minden érdemleges felvilágosítást a Schwartz Eugen posztó üzletben Regina Maria 14. sz. a. lehet megkapni.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek teljes gyógyulást nyújt a Dr. Földes-féle FERROL vastáplikör. A leghatásosabb és legeredményesebb hízaló erősítő, vér- és izomgyarapító szer. Minden gyógyszerárban és drogériában 100 lej egy üveg.

Megjelent a Buletinul Săptămâni képes hetilap legújabb száma. Tartalmából csak a következőket emeljük ki: A sajtó ujjáalakítása. Az irországi bombák. A verhetetlen Franciaország. Két gazdagit a szőlőművelők nyomorusága. Irodalom, amit ma olvasnak. Angol irodalmi aktualitások. Ezenkívül főbb rovatai: Asszony, Mozi, Sport, Regény, Sakk, Humor, stb. A lap ára 10 lej. Kapható minden lapelárusítónál.

FERNET BRANCA

csodálatos módon enyhíti a görcsöket és a gyomoremésztést.

A szépség örökké divat

A nő nemcsak feltűnni akar szépség, hanem szép is akar lenni. Ezért az igazi világi nő ma már nem akar tudni a mesterséges kozmetikáról. Organikus módszerrel kell az arcot széppé tenni és ez ma már lehetségesé vált. Az arcbört először is azokkal az anyagokkal kell bevezetni, amelyek táplálják és ez legelőször is a tej. A közvetítők, amelyek a tejet ideális formában tartalmazzák, a Milkuderm-tejzsinhab-krem és a Milkuderm zsirkrem. Mindkét készítmény, amely most már Romániában is kapható, fiatalítja és feszessé teszi a bőrt és ez a fuvalat fiatalos érintetlenséget kölcsönöz.

Bucuresti heti társasutazásunkat

**kivételesen jövő héten
27-ike helyett**

28-án,

kedden este indítjuk. Visszatérés csütörtökön este. Centropa-Agimex Cluj, Piața Unirii 3. Telefon: 12-29.

A Davila Színház

legújabb vigjátékát, a Vigszínház jelenlegi világsikerét, amelynek címe

Molnár Ferenc DELILA

Tökéletes író, tökéletes darab, kivételes színvonalú előadás!!

Kedd estig bezárólag minden este:

Eltévedt báránykák

A legmaibb darab, a legújabb, kirobbanó siker

estet és nem engedni. szerint: azon a napom elpusztult, meg- és felszabadított

pelni, mi volna, ha fel Amerikát. Ha nem vándorol ki oda.

Schön Dező

ét leg- között

ri termelésről

niai arab politikust, deni. pánarab konfe- deni való visszátérők Abdullah emir rende- liták.

er 25. Érdekes statisztikai lapok a palesztinai fontosabb városok fontot investáltak bmi és ipari épületek 5 millió 705 ezer volt tált összeg, ami 32 jelent. Tel-Avivban ezer fontért építettek, ki a városok össze- vizont egymillió építkezésekre invesztálék volt a város- Tel-Aviv városa 1936- ot adott ki középbü- különböző javításokra. városok összesen 138 építésre.

erdekes adatokat kö- fejlődéséről. 1937 első m cigarettát állítottak első felében 396.736, ezer kilogram volt a gyárak produkciója, edett a cigarettagyár- zezel szemben vissza- z első felében 217 ezer el, míg 1937 első fe- a szám. A sőttermelés 9 tonna, míg 1937 első t.

ak váron

az indokolást, a lélek- zőleg. kékind valóban a prob- t „Tavaszi ébredésé- k ez nem sikerült.

erdekesége egy egész z és színésznő bemutat- egyik címszerépet Pe- A rábizott feladat tul- y első fellépését a ma- rjával koronázhassa. Perényi tehetséges em- beszél, mozdulatai ele- z és csaknem rutinos- ot jócskán neki. Szin- atkozott a talán nála- gy László. Az újonnan egdőről és Lszó Panni- ni említésreméltót nem női címszerépet Fényes yszerüséggel és mindig közvetlenségével. Nagy legnagyobb elismerés k meg Erényi Böske és ról: kitűnők voltak. rfi és Nagy István ki- a lehető legjobbat nyuj- ad nemcsak jó rendező, patikus egyéniség. rpióket melegen ünne- meg is érdemelték. Salamon László.

Világzabadosom! Im- multé! ACasanova-ké- ter) használatával ifjú- dottabb korig, még a cában szenvedő férfi is litását. Kijelzőn 7 lejű ellenében díjmentesen n ezen tünneményes ké- Készülékek állandóan ER, Bucuresti. Căsuța

UJ KELET Legújabb hírek

Hankeu kínai város polgári lakosságát is lemészárolták a japán bombák

Ujabb borzalmas légitámadás Nanking és Kanton ellen. A japánok elfoglalták Paotingfut

Nanking, szeptember 25. (Rador.) A japán repülők ma újra bombázták Nankingot és számos lövedéket ejtettek le a város polgárműveire lakott negyedeire. A bombázás 20 percig tartott és a támadóknak sikerült kikerülniük a kínai légierő tüzei közé. A japán és kínai repülők üldözése elől eltávoztak. A kínai repülőknél sikerült hármat lelőni a 15 támadó gép közül. A japán és kínai repülők közötti légiütközést igen ádáz volt.

Ujabb nankingi jelentés szerint a japán repülők által ma délelőtti ledobott bombák több, mint 100 nemharcoló polgárt sebesítettek és ölték meg. A víz- és villamosművek épületeit lövedékek találták el, úgyhogy egyik sem működhetik. A Central News távirati ügynökség központi épületét is bomba találta el. Három szerkesztő megsebesült. Két kínai kórházat, habár a Vöröskereszt zászlaja ki volt rájuk tűzve, szintén bombázták a japánok.

A Reuter egyik tudósítója a következőket jelenti a japán repülők hankuei pusztításáról:

A város utcáit gyászos zürzavar uralja. Az aszfaltot szerte-szét hullák és emberi tagok borítják. A mentőcsapatok heroikus munkát fejtettek ki. Egész ucacsorok, mint kártyavárak omlottak be maguk alá temetve lakosaikat és a járókelőket. Ennek dacára a lakosság hangulata nem kétségbeesett. A megfigyelők szerint a 700 méter magasságban repülő japán pilótáknak feltétlenül látniuk kellett, hogy a várost főleg polgári lakosság népesíti be és hogy egyetlen katonai támpont sincsen területén. Az áldozatok száma egyelőre felbecsülhetetlen.

Sanghaiból jelentik, hogy a japán repülők bombázásának tegnapi Kantonban 200 halálos és 60 sebesült áldozata volt. Hankeuban 800 áldozatot követelt a japán repülőbombázás.

Kínai győzelem

Nankingi távirat szerint a kínai csapatok nagy győzelmet arattak a japánok felett, különösen Kuajling és Lincseu kö-

zött, ahol 2500 foglyot ejtettek. Viszont Tiencsinből a japánok kínai főhadiszállása azt jelenti, hogy a japán haderők tegnap délután 13.30 órakor teljesen elfoglalták Paotingfu városát. A kínai csapatok zömének sikerült a város déli részein át elvonulniuk.

Washingtoni jelentés szerint Hull külügyminiszter kijelentette az újságírók előtt, hogy még nem kapott választ Japán részéről a Nanking bombázása elleni amerikai tiltakozásra. Az amerikai kormány magatartása a távolkeleti eseményekkel szemben — mondotta Hull — különben változatlan marad.

Sanghaiból jelentik, hogy Sir Hughesen angol nagykövet, akinek egy japán repülő megsebesített, ma elhagyta a kórházat és rövidesen Holland-Indiába utazik utókurára.

A washingtoni kínai nagykövetség és nankingi kormány közleményét publikálta, amely rámutat arra, hogy a japánok Pekingtől 50 kilométernyire egy helyen harcigázokat használtak.

A szovjet elleni a távolkeleti helyzet Népszövetségén kívüli tanulmányozását

A Havas genfi jelentése szerint a kiküldött 23-as bizottság talán szűkebbkörű bizottságot jelöl ki a távolkeleti viszály tanulmányozására. Ennek tagjai az 1922-ben Washingtonban, köztük egyezmény aláírói közül kerüljenek ki, vagy esetleg azon hatalmak delegátusából tevődne össze, akiknek birtokaik, vagy érdekeik vannak a Csendes óceán partjain. A szovjetek állítólag ellenzik ezt a tervet, amely a Népszövetséget mentesítene a dolgokkal való közvetlen kapcsolattól.

Anglia tiltakozása Nanking és Kanton bombázása ellen

Tokiói jelentés szerint Anglia japáni nagykövete ma újabb tiltakozást jelentett be a japán kormánytól Nanking és Kanton bombázása ellen. A japán külügyi alminiszter kijelentette, kormánya intézkedni fog, hogy a jövőben kerüljék el a polgári lakosság és katonai jellegű néklülő célpontok bombázását.

Egyelőre nem vezettek eredményre Antonescu és Kánya tárgyalásai

Antonescu Kroftával és Delbossal is tárgyalt. A katalánok nem tárgyaltak a felkelőkkel

Genf, szeptember 25. A népszövetségi tanács mai ülésén Victor Antonescu hosszasan tárgyalt Delbos francia és Krofta cseh külügyminiszterekkel. A román külügyminisztert ebédnél látta vendégül Munters finn külügyminiszter, majd Antonescu kihallgatáson fogadta Mavrudis görög államtitkárt, este pedig részt vett Aga Khannak, a népszövetségi tanács elnökének bankettjén.

A közeli napokban Antonescu elnöklése alatt ismét összeül a kisanant értekezlete.

Mint Genfből egyidejűleg jelentik, a kisanant, illetve Antonescu román és Kánya magyar külügyminiszterek közötti tárgyalások félbeszakadtak. Magyar hivatalos közlés szerint

a tanácskozások egyelőre nem vezettek eredményre és további türelemre van szükség az elfelkelők megteremtésére.

Remélik, hogy a megbeszélések, amelyek-

ben Bárdossy buciaresti magyar követ is bekapcsolódott, későbbi időpontban folytatottak lesznek.

A Pres Association munkatársa egy beszélgetést közöl, melyet Hodzsa dr. miniszterelnöknek ismert, Amerika számára megtartott rádió beszédével kapcsolatban folytatott le.

A miniszterelnök kijelentette — írja a Press Association — hogy rádió beszédét a legteljesebb békeség hatotta át. Csehszlovákia a demokrácia alapján áll és igyekszik egész nemzetiségi politikáját ennek az elvnek szolgálatába helyezni. Törvénye, hogy minden módon egyensége útját a kisanant és a római jegyzőkönyvek államai közötti közeledésnek. Jövőszónt kíván fenntartani minden szomszédjával és mindent elkövet, hogy megszüntesse akadályait a Magyarországgal való megegyezésnek.

Mértéktadó párizsi körökben leszögezik, hogy az angol és francia ügyvivők által

Az iskolaév

kezdetével, amidőn gyermekei oktatásáért anyagi áldozatot hoz és az iskolába beiratja, ne feledkezzen meg, hogy ilyenkor gyakrabban fordulhatnak elő fertőzések.

Lássa el gyermekeid

a kellemesen illatosított

SEN LASLO

fertőtlenítő toalettszappannal, val amint a kellemes izű

DENTONAL

fogpasztával, mert a fogakat fehérre tisztítja és a szájúregtet tökéletesen FERTŐTLENIT.

Gyógyszappan bevásárlásánál vigyázzon, mert csak „Heinrich“

gyártja a jól bevált receptek szerint a gyógyszappanok egész sorozatát. Börének bármilyen megbetegedésére orvosi is kizárólag „HEINRICH“-féle gyógyszappanokat ajánl Önnek, u. m.:

BORAX zsíros arcőr ellen,

KÖVÉRGYERMEK-BÉBÉ csecsemők fürőstésére,

NEUTRAL száraz arcőrlelnek,

PETROL hajhullás és korpászás ellen,

KATRANY, KÉN mitesszerek, pattanások ellen.

Óvakodjon az utánzatoktól, mert csak papírba burkolt szappant kap és nem gyógyszerpapant.

tegnap Rómában tett lépéseknek célja közös jegyzék intézése volt az olasz kormányhoz, amely ismerteti a két kormány álláspontját a spanyol kérdésben. Ezen jegyzék, amelyben foglaltak a két diplomata szóbelileg is közölte, ama kívánság kifejezésével fejeződik be, hogy a három állam képviselői tartanak értekezletet a spanyolországi helyzet általános megoldása érdekében.

Római jelentés szerint a párizsi tárgyalásokra küldendő olasz tengerészeti szakbizottság valószerű összetétele a következő lesz: Vladimiro Pini tengernagy, helyettes vezérkari főnök, Giuseppe Raineri Biacia tengernagy, tengerészeti miniszteriumi kabinetigazgató, Varoli fregett-kapitány, Ferutta korvet-kapitány és Borgogni őrnagy. A delegációt a párizsi olasz követség tengerészeti attaséja egészíti ki.

Megállított a felkelők északi offenzívája

A Havas valenciai jelentése szerint a felkelők repülői tegnap este Sagonto városát bombázták. Az aragoni fronton a köztársaságiaknak sikerült elfoglalniuk 20 fontos állást, 500 foglyot ejtettek és gazdag hadianyagot zsákmányoltak.

Gijoni jelentés arról számol be, hogy a felkelők offenzívája a rossz időjárás és a kedvezőtlen, dombos terepalakulatok miatt az asturiai szakaszon megtorpant.

Ezt az előnyt a védők sikerrel ki is használják, mert egymásután utasítják vissza a hevesebbnél hevesebb támadásokat. Nemzeti részről a lassu előhaladást azzal a meg erősítést nem nyert hírrel magyarázzák, hogy a köztársasági haderők asszonyokat és leányokat vittek az első vonalba és mögöttük elhelyezkedve védekeztek.

Madrídól jelentik, hogy a hadügyi-

minisztérium közgei letartóztattak 160 személyt, akik jobboldali pártok tagjai voltak és kémkedtek. A fehér falanx-nak vezetett szervezetet egyes külföldi, főleg csillei nagykövetségeken tartózkodó egyének irányították. A kormány közleménye szerint elfogták egy Suria nevezetű csillei illetőségű egyént is, akinél megtalálták a brutteli állások terveit. A vizsgálat folyamatban van.

Cáfolják Varella felkelő táborok megsebesülését hírt

Salamancaiból határozottan cáfolják azt a hírt, hogy Varella tábornok, a felkelők a madridi fronton harcoló csapatainak főparancsnoka megsebesült volna.

A Havas saint jean de luzi híradása szerint a felkelők egyik vezetésfőnöke megjelentette tegnap este, hogy a Troncoso őrnagy elmozdításáról szóló hírek kitaláltak. Ebben az irányban nem foglalt semmilyen intézkedést tenni, csak mintán a Brestben folytatott vizsgálat befejezéséig nyert és határozottan, bebizonyosodik, hogy az őrnagynak része volt a C2 tengerelátjáró elrablási kísérletében.

Légyből kaptak híreket a katalánok a felkelők tárgyalásáról

Barcelonából jelentik, hogy Company elnök már napokkal ezelőtt, a Generalled azonban csak tegnap nyilatkozott a legutóbb elterjedt egyezkedési hírekről kapcsolatban. A kijelentés a következőképpen hangzik:

A jobboldali sajtó nyomán olyan hírek láttak napvilágot, melyek alkalmasak voltak arra, hogy a barcelonai és a valenciai kormányok közöket verjenek. A két törvényes kormányzat minden vonatkozásban, mint eddig is tette, a jövőben is egy uton halad.

CENZURA

Taxa postala Szeplőlátte in num. és 1. tal. No. 224713 929. Bar. 10. Telefon: 8-61. Előfizet Havonta 110, negyedévre 400, egészévre 1200. Földre: Havonta 2, negyfelévre 12, egészévre 20. A detések díjazás szerint. KELET a transilvaniai zsidóság egyetlen politikai ja. Cikkek utányomása forrás megjelölésével enged.

Dinu Bratianu és Pop Valer

Két név, két szimbólum. Az egyik annak a család amely elsősorban vindikálja den Románia felépítését. A élén Dinu Bratianu csak a gát szimbolizálja, nem a ggek akarterejét, történelmi feltétlen antititist is, ami anut, de különösképpen báan ut jellemezte. Dinu Brat még letéteményese a régi nak, de beerte azzal, hogy e kozatokban hozza az ország valóságban rezignáltan vett csak a pát, de nem a kofn. A másik a régi erdélyi fiatalabb korosztályához kezdte, az egyesüléssel nem val olyan nevet, amely min karriert biztosító politikai volna számára. Szívós ak rugalmas, az idők szavára hallgató politikai felfogással a legelső vonalban.

Vasárnap egy politikai g tiam állást foglalt Pop Val sos gazdasági politikája elle. A liberális párt vezére v magyarázathatatlannul szögezt. Kétségtelen igazságokat fel kat, aminek a kisebbségi higgadt és tisztánlátó polit egyszerű leszögezték a moló cionizálási törekvéseddel mondogta, hogy nem lehet radkális eszközökkel kivern ziszlencékat, mert ennek az gi élete éppugy kórárt vallj presztizse a külföldön. Azt végzetés hiba az ifjuságot fe kel elbodontani.

Szinte megtehetővésképpe végül a liberális párt vezér „nem változtatta meg prog győzelmét. „A liberális ko hadat senkinek faji és nemz

Ha a szavaknak egyáltal úgy ez a beszéd az egész l zás s a körlevél világos de

Dinu Bratianu, aki egy e nevelkedett, ahol a kormány te ástönösse finomodott, ő zött mozgott, akik nemcsak történelmi perspektíváknak tak, — meg kellett, hogy k főle körlevélben a divatnak n szellemet épgy, mint s normális menetét, a politikai neml vonalát közvetlenül fe met.

A régi liberális szellem politikus elveti a faji és nemz társadalmi békét hírdet.

Pop Valer körlevele a faji lletnek konkrét és rövid l zása.

A kisebbségi közvélemény meg volna arra, hogy Dinu lását a legteljesebb elégtétel. A pártvezér azonban nem egyuttal.

Az, amit Dinu Bratianu mánysz végén mond, a legkö tehető össze azzal, amit ez mánysz négy esztendőn kefe. Dinu Bratianu pedig azo errel a kormányzással. Azt napi beszédében, hogy teljes egyet ért Tatafescu kormány vel.

A kormányzati működés megnyitkozása Pop Valer szótkülöndt kövele.

Hogy egyeztethető össze D latkozatának szelleme, talia kormányzásának helyesése? Vajjon mindaz, amit a lib jobboldali agitációkkal kap esztendőn keresztül művelt szetes fejleménye volt a köv ható-e a társadalmi béke, a megbecsülése, a felekezési és nia szellemébe, amit Dinu B tükusan hangzottatott bralla. Dinu Bratianu egyébként e

